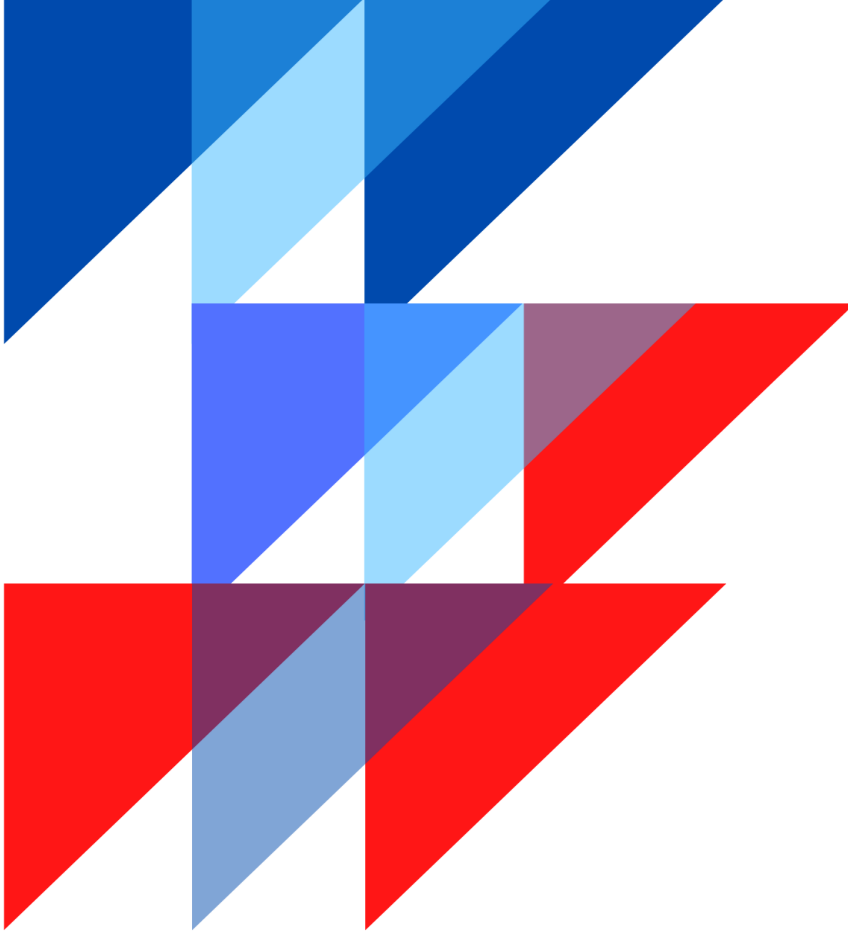

This Project is co-financed by
the European Union and the Republic of Turkey

TÜRKİYE YETERLİLİKLER ÇERÇEVESİ STRATEJİ BELGESİ

MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU
Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Dairesi Başkanlığı
Nisan 2021

This Project is co-financed by
the European Union and the Republic of Turkey

Hazırlayanlar:

Gerard MADILL, *Uluslararası Uzman*

Teknik İnceleme/Destek:

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Dairesi

Bu doküman, Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilen ve Mesleki Yeterlilik Kurumu tarafından uygulanan “Türkiye Yeterlilikler Sisteminin ve Çerçevesinin Uygulanması Operasyonu (TUYEP)” kapsamında hazırlanmıştır.

Önsöz

Bu Strateji Belgesi, 2.8.1 numaralı Türkiye Yeterlilikler Sisteminin ve Çerçevesinin Uygulanması Operasyonu (TUYEP) faaliyeti olarak hazırlanmış ve içeriği Proje Görev Tanımları doğrultusunda Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇ) Dairesi ile TYÇ Kurulu aracılığıyla paydaşlarla yapılan görüşmeler sonucunda şekillendirilmiştir. 25 Mart 2021 tarihinde gerçekleştirilen İstişare Etkinliğinde (TUYEP Faaliyet 2.8.2) paydaşlarla gerçekleştirilen görüşmeler sonucunda Strateji Belgesi nihai halini kazanmıştır.

Bölüm 1, öğrenme kazanımlarına dayalı ulusal yeterlilik çerçeveleriyle ilgili gelişmelere değinmekte, Ulusal Yeterlilik Çerçevesinin (UYÇ'lerin) ortak hedefleri ve amaçlarını özetlemekte ve bu hedeflerin TYÇ ile uyumluluğunu vurgulamaktadır.

Bölüm 2, TYÇ'nin hazırlık ve geliştirme aşamalarında gerçekleştirilen önemli çalışmaların ana hatlarını ve analizini sunmakta ve faaliyetlere ilişkin ilerlemeyi detaylandıran bir durum analizi tablosu içermektedir.

Bölüm 3, UYÇ'lerin uluslararası ortak unsurlarını açıklamakta, bunların TYÇ kapsamında ne ölçüde yürürlükte olduğunu analiz etmekte ve Ek C'de TYÇ'nin tam olarak uygulanması için gerçekleştirilmesi gereken faaliyetlere atıfta bulunmaktadır.

Bölüm 4, TYÇ'nin uygulama aşamasında dikkate alınması gereken temel konuları gündeme getirmekte, TYÇ'deki ana paydaşların rollerini ve sorumluluklarını ele almakta ve bu sorumlulukların gruplandırılmasına yönelik katmanlı bir yaklaşım önermektedir.

Bölüm 5, paydaşlar tarafından değerlendirilmek üzere analizler, sonuçlar ve sonuçlara ilişkin tavsiyeler sunmaktadır. Sorumlu kurumların ve ana paydaşların TYÇ'ye yönelik önceliklerinin neler olması gerektiği bu bölümde belirtilmektedir.

Bölüm 6, TYÇ Strateji Belgesine yönelik istişare sürecini açıklamaktadır. Belge nihai halini kazanmadan önce TYÇ Kurulu ve geniş bir paydaş grubuyla istişare edilerek değerlendirilmiştir. İstişare süreci sonunda elde edilen görüş ve değerlendirmelere şeffaf bir yöntemle bu bölümde yer verilmektedir.

TYÇ ana paydaşlarının uzlaşısıyla hazırlanan Strateji Belgesi, UYÇ'lere ilişkin uluslararası gelişmelere genel bir giriş sağlayan, TYÇ'nin bugüne kadarki çalışmaları ve başarılarını özetleyen ve ardından ana eylemleri belirleyen bütünsel bir belge olarak tasarlanmıştır. TYÇ Strateji Belgesi, TYÇ'nin Uygulama Aşaması için TYÇ Dairesi, TYÇ Kurulu ve sorumlu kurumlar tarafından önümüzdeki üç yıllık süreçte gerçekleştirilecek eylemlerin ana hatlarını içeren ve en önemlisi, eylemlere ilişkin bağlamsal analizler sunan bir dokümandır.

Strateji Belgesi, esas olarak TYÇ'ye ilişkin konuların paydaşlarla istişare edilmesini ve 2. TYÇ Eylem Planı oluşturmak için Ek C'de ana hatları verilen eylemler tablosunun geliştirilmesini amaçladığından TYÇ ve yeterlilik çerçevelerine ilişkin uluslararası gelişmelere yönelik bütünsel bir bakış açısı sağlamaktadır.

İçindekiler

Önsöz.....	3
Kısaltmalar.....	1
1. Bölüm: Giriş	2
1.1 Öğrenme Kazanımlarına Dayalı Ulusal Yeterlilik Çerçevesi	2
1.2 Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nin Genel Felsefesi.....	3
1.3 Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nin Gelişimi.....	5
1.4 TYÇ'nin AYÇ ile Referanslanması.....	6
1.5 TYÇ'nin Gelişim Aşamaları	7
2. Bölüm: Analiz – Günümüze Kadar TYÇ Uygulamaları	9
2.1 TYÇ 2016-2019 Eylem Planının Uygulamasında İlerleme	9
3. Bölüm: TYÇ'nin Tam Olarak Uygulanması için Gerekli Başlıca Eylemler	10
3.1 UYÇ'lerin Ortak Uluslararası Unsurları	10
4. Bölüm: Görev ve Sorumluluklar (devam eden).....	13
4.1 Mevcut Rol ve Sorumlulukların Ana Hatları.....	13
4.2 Değişim Hızı.....	13
4.3 Sorumluluğu Paylaşmak	14
5. Bölüm: Analiz, Sonuçlar ve Öneriler	15
5.1 Uygulama Aşaması'nın Önemi	15
5.1.1 Değişken Uygulama Hızı	15
5.1.2 Paydaş Katılımı/TYÇ'nin 'Sahiplenilmesi'	15
5.1.3 UYÇ'ler ve Öğrenme Kazanımları Yaklaşımında Deneyim ve Uzmanlık	15
5.1.4 TYÇ Dairesi'ne Sorumlu Kurumlardan Personel Temini	16
5.1.5 Yaygın ve Serbest Öğrenmelerin Doğrulanması/Önceki Öğrenmelerin Tanınması.....	16
5.1.6 TYÇ'nin Uluslararası Saygınlığı	16
5.1.7 Öğrenenlerle Etkileşim.....	17
5.2 Öncelikler	17
5.3 Uygulama Aşaması için Öneriler	18
5.4 Sonuç.....	19
6. Bölüm: İstişare Süreci.....	20
6.1 TYÇ Kurulu ile İstişare	20
6.2 Paydaşlarla İstişare	20
Ekler.....	24
EK A: Durum Analizi - Temel TYÇ Gelişmelerinin Zaman Çizelgesi.....	24
EK B: TYÇ Paydaşları	26
EK C: TYÇ'nin Tam Uygulanması için Gerekli Ana Eylemler Tablosu	28
EK D: TYÇ Strateji Belgesi İstişare Etkinliği Gündemi	32

Kısaltmalar

AB	Avrupa Birliği
AKTS	Avrupa Kredi Biriktirme ve Transfer Sistemi
AYA-YÇ	Avrupa Yükseköğretim Alanı Yeterlilikler Çerçevesi
AYÇ	Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi
KG	Kalite Güvencesi
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
MYK	Mesleki Yeterlilik Kurumu
ÖÖT/YSÖD	Önceki Öğrenmelerin Tanınması/Yaygın ve Serbest Öğrenmelerin Doğrulanması
TUYEP	Türkiye Yeterlilikler Sisteminin ve Çerçevesinin Uygulanması Operasyonu
TYÇ	Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi
TYVT	Türkiye Yeterlilikler Veri Tabanı
UMS	Ulusal Meslek Standartları
UYÇ	Ulusal Yeterlilik Çerçevesi
YÖK	Yükseköğretim Kurulu
YÖKAK	Yükseköğretim Kalite Kurulu

1. Bölüm: Giriş

1.1 Öğrenme Kazanımlarına Dayalı Ulusal Yeterlilik Çerçevesi

Öğrenme kazanımlarına dayalı Ulusal Yeterlilik Çerçevesi (UYÇ), 1990'lı yıllardan beri mevcuttur. UYÇ'ler genel olarak, öğrenenlerin yeterliliklere erişebilmek için sahip olması gereken öğrenme kazanımlarıyla tanımlanmış yeterliliklerin sınıflandırılması, karşılaştırılması ve geliştirilmesi için kullanılan araçlar olarak tanımlanmaktadır. UYÇ'ler; genişlik, kapsam ve hedefler açısından önemli ölçüde farklılık gösterir ancak hepsi için öğrenme kazanımları yaklaşımının kullanılması ortak bir kuraldır. Bu sayede bir dizi farklı bağlamda ve yaklaşımla gerçekleştirilen öğrenmeler, bağlamdan bağımsız bir dilde tanımlanmakta ve böylece farklı öğrenme türlerinin sınıflandırılmasına ve karşılaştırılmasına imkân sağlanmaktadır.

2008'de Edinburgh'ta gerçekleştirilen "Bologna Sürecinde Öğrenme Kazanımları Semineri"nin resmi raporundan alınan aşağıdaki alıntı, geleneksel eğitim ve öğretimden öğrenen merkezli öğrenme kazanımları yaklaşımına geçişin önemine dair mükemmel bir özet sunmaktadır. Odak noktanın öğrenen ve öğrenme etkinliğine doğru kaydığı bu durum, temel yaklaşımdaki farklılaşma sebebiyle genellikle bir 'paradigma değişimi' olarak adlandırılmaktadır. Her ne kadar raporun bağlamı yükseköğretim (hem 'genel' hem de 'mesleki') olsa da, içerdiği yargılar eğitimin her kademesinde ve Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇ) gibi hayat boyu öğrenme için geliştirilen tüm kapsamlı UYÇ'lerde genel olarak geçerlidir:

"Öğrenme kazanımları, bir öğrenenin öğrenme süresi sonunda bilmesi, anlaması ve/veya sergilemesi gerekenlerin ifadesidir. Öğrenenin sonuçları-kazanımları hakkında açık bildirimlerdir. Öğrenme kazanımları, eğiticinin amaçlarından (modülün veya dersin amaçlarında belirtilen) çok, öğrenenin başarımlarına ilişkindir. Birçok farklı formda geliştirilebilir ve doğaları gereği geniş veya dar bir kapsama sahip olabilirler. Genellikle, bireyin belirli bir yükseköğretim deneyimine katılımı sonucunda kazanacağı bilgi, beceri, yetenek, tutum ve anlayışın bir karışımı olarak tanımlanırlar. Ancak aslında, bundan çok daha fazlasını temsil ederler. Öğrenme kazanımları; müfredatın (modüller, birimler ve yeterlilikler) ve 'yeni tür' Bologna yeterlilik çerçeveleriyle ilişkili seviye, seviye tanımlayıcısı ve yeterlilik tanımlayıcısı gibi yapıların ifade edilmesi ve tanımlanması için belirli bir metodolojik yaklaşımı örneklemektedir."

Öğrenme kazanımları bağlamdan bağımsızdır ve öğrenme etkinliğinin gerçekleştiği yer, şekil ve zamana bakmaksızın öğrenenin ne öğrendiğini açıklamak için ortak bir dil sağlamaktadır. Farklı öğrenme türlerinin eşitlik temelinde karşılaştırılmasına izin vermektedir. Öğrenme kazanımları yaklaşımı:

- Eğitim, öğretim ve ölçme-değerlendirme için farklı yaklaşımlar gerektirir - öğretmenden/eğitmenden ve öğrettiklerinden ziyade öğrenene ve neyin öğrenildiğine odaklanır.
- Geleneksel girdi odaklı yaklaşıma kıyasla başarılı öğrenmenin tanımına odaklanan bir yaklaşım gerektirir.
- Eğitim, öğretim ve ölçme-değerlendirme arasındaki ilişkiyi bütünsel olarak uyumlu hale getirecek şeffaf ve uygun değerlendirme araçları gerektirir.

UYÇ'lerdeki seviye tanımlayıcıları ve yeterlilik türü tanımlayıcıları; yeterliliklerin ve öğrenme programlarının tasarımı, geliştirilmesi ve iyileştirilmesi için referans noktaları sağlar. Seviye tanımlayıcıları ve yeterlilik türü tanımlayıcıları da dâhil olmak üzere TYÇ'nin altyapısı, farklı öğrenme türleri ve programlarının karşılaştırılması için şeffaf ve adil bir yol sunarak başarılı öğrenmelerin daha adil bir şekilde tanınmasına olanak tanımaktadır.

Farklı öğrenme türleri ve sektörleri arasındaki hareketliliği ve aynı zamanda yeterliliklerin işverenler tarafından daha adil değerlendirilmesi ve daha iyi anlaşılmasını desteklemektedir. TYÇ'nin Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi (AYÇ) ile referanslanmış olması, Türkiye'deki çalışanlar ve öğrenenlerin uluslararası hareketliliğine ve yeterliliklerin tanınmasına daha fazla imkân sağlamaktadır.

UYÇ'lerin ilk aşaması 1980'lerin sonlarıyla 1990'ların ilk yarısında Avustralya, Yeni Zelanda, İskoçya, Güney Afrika ve Birleşik Krallık'ta (İskoçya hariç) geliştirilen çerçeveleri içerir. 2000'li yılların başından itibaren UYÇ'ler daha yaygın hale gelmiş ve bu eğilim 2000'li yılların ortalarından itibaren, kısmen Bologna Süreci kapsamında Avrupa Yükseköğretim Alanı Yeterlilikler Çerçevesi'nin (AYA-YÇ) (2001'den itibaren) ve AYÇ'nin (2005'ten itibaren) geliştirilmesi gibi Avrupa girişimlerinden kaynaklı olarak daha da hızlanmıştır.

Öğrenme kazanımlarına dayalı UYÇ'lerin en yaygın amaçlarından bazıları şunlardır:

- Eğitim, öğretim ve yeterlilik sistemlerinin anlaşılmasını ve şeffaflığını artırmak
- Farklı yeterlilik türleri arasında erişimi, transferi ve ilerlemeyi teşvik etmek
- Yeterlilik standartlarını güncellemek, iyileştirmek ve daha tutarlı hale getirmek
- Öğrenmenin kalitesini iyileştirmek
- Öğrenmeyi işgücü piyasasının ve toplumun ihtiyaçlarına daha uygun hale getirmek
- Yeterliliklerin anlaşılabilirliğini ve tanınırlığını artırmak

UYÇ'lerin temel amaçlarından biri de, eğitim ve öğretime dâhil olan kuruluşlar ve paydaşlar arasında işbirliğini hedefleyen bir platform oluşturmaktır. Çoğu durumda UYÇ'lerin koordinasyonundan sorumlu mekanizmalar, bu tür bir işbirliği için fiili platformlar oluşturmakla yükümlüdür.

Her ne kadar UYÇ'ler yapıları, gelişim süreçleri ve bağlamları açısından farklı özelliklere sahip olsalar da, Uluslararası Çalışma Örgütüne (ILO) göre, "Tüm yeterlilik çerçeveleri, yeterliliklerin bir ülke içinde ve uluslararası düzeyde kalitesinin, erişilebilirliğinin, bağlantılarının ve kamu veya işgücü piyasasında tanınmasının iyileştirilmesi için temel sağlar." (Ulusal Yeterlilik Çerçeveleri Tanıtıcı Kılavuzu: Politika Yapıcılar İçin Kavramsal ve Pratik Konular, Ron Tuck, ILO, 2007).

UYÇ'ler yeterlilikleri rasyonelleştirmeyi veya öğrenmenin çeşitliliğini azaltmayı amaçlamaz, aksine daha çok bu çeşitliliği açıklamayı, öğrenmeleri karşılaştırmayı, farklı öğrenme türlerini daha iyi anlamayı ve değerlendirmeyi hedefler.

Avrupa düzeyinde geliştirilen özgün UYÇ'ler, AYA-YÇ ve AYÇ'yi kapsayan Avrupa Bölgesel Yeterlilik Çerçeveleri gibi yeterliliklerin uluslararası arenada daha kolay anlaşılmasını sağlamayı, yeterliliklerin yakınlaşmasını desteklemeyi ve UYÇ'lerin birçok ülkede geliştirilmesini teşvik etmeyi hedefleyen girişimlere ilham vermiştir. Bu Avrupa çerçeveleri, operasyonel çerçeveler değildir ve ulusal çerçeveler yerine kullanılmaları amaçlanmamıştır, ancak genel bir referans noktası sağlayarak farklı ulusal sistemlere ait yeterliliklerin karşılaştırılmasına yardımcı olabilecek meta çerçeveler olarak tasarlanmıştır.

1.2 Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nin Genel Felsefesi

TYÇ, Türkiye'nin hayat boyu öğrenmeyi destekleyen yeterlilik çerçevesi olarak, eğitim ve öğretime yönelik bir dizi politika ve stratejinin uygulanmasını desteklemekte temel araçtır ve 10. Kalkınma Planı, Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi, Ulusal İstihdam Stratejisi ile MEB, YÖK ve MYK'nın Stratejik Planları gibi temel dokümanlarda vurgulanmaktadır.

TYÇ'nin temel belgelerine ve TYÇ'ye atıf yapan diğer dokümanlara dayanarak TYÇ'nin esas felsefesi; öğrenmeye değer vermek olarak tanımlanabilir. Türkiye'de bireylerin ve toplumun ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla hayat boyu öğrenmeyi teşvik etmek ve desteklemek için geniş çaplı politik ve sosyal bir gereklilik bulunmaktadır. TYÇ, hayat boyu öğrenmenin teşvik edilip mümkün kılınmasında oldukça merkezi bir öneme sahip olarak görülmektedir.

Nerede ve nasıl gerçekleşmiş olursa olsun tüm öğrenmeleri değerli kılmak TYÇ felsefesinin temel parçasıdır. TYÇ kapsamında öğrenmelere bir seviye ve mümkünse bir kredi değeri tahsis edilerek gerçek bir değer ve tanınma sağlanmaktadır. Eğitim ve öğretim programlarının kalitesinin güvence altına alınması ve kalitesinin iyileştirilmesi, öğrenmelere değer kazandırmada önemli bir faktördür ve bu nedenle kalite güvencesi TYÇ düzenlemelerinin merkezinde yer almaktadır.

Bireylerin istihdam edilmesini sağlamak ve toplumun geniş ihtiyaçlarını karşılamak için öğrenmelerin uygunluğunu teşvik etmek de, TYÇ felsefesinin destekleyici bir parçasıdır. Öğrenmeyi bağlamdan bağımsız olarak tanımlamak için ortak bir dilin geliştirilmesi (yani öğrenme kazanımları yaklaşımı), farklı bağlamlarda gerçekleşen öğrenmelerin anlaşılması, sınıflandırılması ve karşılaştırılması için esastır. Bu yaklaşım işverenlerin, danışmanların ve öğrenenlerin; öğrenmelerin değeri ve uygunluğu hakkında daha iyi bir kavrayış düzeyine ulaşması için büyük önem taşımaktadır.

TYÇ kapsamında seviye tanımlayıcılarının, yeterlilik türü belirleyicilerinin, yeterlilik kategorilerinin ve anahtar yetkinliklerin yanı sıra yatay ve dikey ilerleme, kredi biriktirme ve transferi ve önceki öğrenmelerin tanınması ile ilgili usul, esas ve rehberlerin kullanımı, farklı öğrenme türleri arasında geçişi ve bireylerin hayat boyu öğrenme yolculuğunu desteklemek için esnek yolların geliştirilmesini destekleyecek ve teşvik edecektir.

TYÇ, hem ulusal hem de uluslararası bağlamda özellikle de Avrupa bağlamında sağlam bir itibara sahiptir. Dolayısıyla, uluslararası boyut TYÇ felsefesinin önemli bir parçasıdır. Kopenhag ve Bologna Süreçlerini de içeren şekilde Avrupa düzeyindeki gelişmelere planlı ve düzenli katılım, TYÇ'nin AYÇ'ye referanslanmış olması ve konferanslar, seminerler vb. önemli etkinliklere düzenli olarak uluslararası katılımın teşvik edilmesi uluslararası boyuta verilen önemi yansıtmaktadır.

Kapsayıcılık, TYÇ felsefesinin önemli bir parçasıdır. Öğrenmeye erişimi ve farklı öğrenmeler arasındaki geçişi kolaylaştırmaya yapılan vurgu, hem kapsayıcılık felsefesinin hem de öğrenme ortamlarında kimsenin 'geride kalmaması' ve 'çıkılmazların' olmamasını sağlamaya yönelik çabanın bir göstergesidir. Hazırlama çalışmalarının ilk günlerinden başlayarak bugüne dek ve hatta Uygulama Aşaması'nda ana paydaşların ve sosyal ortakların katılımı da kapsayıcılık felsefesinin bir göstergesidir. Bunun sebebi, yalnızca TYÇ'nin geliştirilmesi ve uygulanmasında paydaşlar ve sosyal ortaklar arasında işbirliğinin gerekmesi değil aynı zamanda TYÇ'nin eğitim ve öğretim alanlarının tamamında işbirliği ve ortaklığı sağlamlaştırmak için bir araç olmasıdır.

TYÇ'nin felsefesine katkıda bulunan bu değerler rastgele ortaya çıkmamıştır, aksine geçtiğimiz yıllarda farklı kurumlar tarafından geliştirilen politika ve stratejilerle ve elbette önemli uluslararası eğilimler ve gelişmelerle uyumludur. Bu temel değerler, TYÇ'nin Uygulama Aşaması için belirlenen ve Ek C'de yer verilen önceliklere de yansıtılmıştır.

1.3 Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nin Gelişimi

Çerçevelere ilişkin uluslararası gelişmeler ışığında, TYÇ'nin geliştirilmesine yönelik çalışmalar 2010 yılında başlamıştır.

TYÇ, şu şekilde tanımlanmaktadır:

“Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi ile uyumlu olacak şekilde tasarlanan; ilk, orta ve yükseköğretim dâhil, meslekî, genel ve akademik eğitim ve öğretim programları ve diğer öğrenme yollarıyla kazanılan tüm yeterlilik esaslarını gösteren ulusal yeterlilikler çerçevesidir.”

TYÇ'nin amacı, eğitim öğretim ve yeterlilikler sisteminde bulunan tüm yeterlilikleri kapsayıcı bir çerçevede bütünleştirmek, yeterliliklerin kalitesini artırmak, hayat boyu öğrenmeyi teşvik etmek ve sistematik olarak desteklemek, ulusal ve uluslararası şeffaflığı ve tanınırlığı en üst düzeye çıkarmak ve aynı zamanda toplumun tüm bireylerine eğitim ve istihdama yönelik fırsatlar sağlamaktır.

TYÇ, Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) koordinasyonunda ana paydaşların katkılarıyla geliştirilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), Yükseköğretim Kurulu (YÖK) ve MYK temsilcilerinden oluşan Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi Hazırlama Komisyonu ve paydaşların da dâhil olduğu ve zaman zaman uluslararası uzmanların da katkı sağladığı teknik çalışma grupları tarafından geliştirilmiştir.

TYÇ'nin kurucu mevzuatı 2015 tarihli “Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik”tir (TYÇ Yönetmeliği). Ocak 2016'da yayımlanan TYÇ Belgesi ise TYÇ'nin yasal dayanağı, amaçları, yapısı ve yönetim yapılarına ilişkin düzenlemelerinin kapsamlı bir açıklaması niteliğindedir.

Kapsamlı istişareler sonucunda belirlenmiş olan TYÇ'nin temel hedefleri şunlardır:

- Yeterlilikleri tanımlamak, sınıflandırmak ve karşılaştırmak için açık ve tutarlı bir yöntem belirlemek,
- Kalite güvencesi sağlanmış tüm yeterlilikleri (genel, meslekî, akademik eğitim ve öğretim programları ve diğer öğrenme ortamlarında kazanılan) kapsayan bütünleşik bir çerçeve sunmak,
- Örgün, yaygın ve serbest öğrenme ortamlarında bireyin kazandığı yeterliliklerin tanınmasını sağlayacak biçimde yeterlilik sistemini sürekli iyileştirmek,
- Tanımlanmış ve ölçülebilir yeterliliklere sahip, istihdam edilebilir donanımda bireyler yetiştirilmesine ve dolayısıyla işsizliğin azaltılmasına katkıda bulunmak,
- Yeterliliklerden sorumlu ilgili kurum ve kuruluşlar ile iş dünyası ve sosyal paydaşlar başta olmak üzere ilgili tüm tarafların kurumsal işbirliğini geliştirmek,
- Diğer ülke yeterliliklerinin Türkiye’de, Türkiye’deki yeterliliklerin yurtdışında tanınması için temel ölçütleri oluşturmak ve böylelikle karşılaştırma işlevi görmek.

Tıpkı diğer UYÇ’lerde olduğu gibi TYÇ de, parçalarının toplamından daha fazlasını ifade etmektedir. TYÇ, Türkiye’de öğrenme, öğretim ve değerlendirme ile eğitim ve öğretim programlarını modernize edecek ve bunları en iyi uluslararası uygulamalarla uyumlu hale getirmeye yardımcı olacak çok çeşitli reformları mümkün kılan ve sağlayan bir platformdur. TYÇ Kalite Güvence Yönetmeliği, TYÇ’ye dâhil edilecek tüm yeterliliklerin kalite güvencesinin sağlanması için gerekli olan ölçütleri ve gereksinimleri belirlemektedir. TYÇ kapsamında geliştirilen TYÇ Seviye Tanımlayıcıları ve Yeterlilik Türü Belirleyicileri yeterliliklerin karşılaştırılması, sınıflandırılması, kredi birikimi ve transferi için referans noktaları sağlamaktadır. Türkiye Yeterlilikler Veri Tabanı (TYVT) aracılığıyla sunulan veriler, şeffaflığın geliştirilmesinde ve yeterliliklerin işverenler, öğrenenler ve kamuoyu tarafından daha geniş bir şekilde anlaşılması ve değerlendirilmesinde önemli bir rol oynayacaktır.

TYÇ, ülke genelinde yeterliliklerden sorumlu kurumlar ve sosyal paydaşlar arasındaki işbirliğinin geliştirilmesini sağlayan platformlar sunmaktadır.

TYÇ'nin stratejik önemi ve sorumlu kurumların hem TYÇ'yi ortaklaşa uygulamak hem de yeterliliklerinin ve/veya programlarının TYÇ ile uyumlu olmasını sağlamak için kilit rolü göz önüne alındığında, TYÇ'ye yönelik hedeflerin sorumlu kurumların stratejik planlarında daha açık yer alması teşvik edilmektedir.

Sorumlu kurumlara ait tüm bu stratejilerin geniş politika hedefleri şunları içermektedir:

- Öğretim ve öğrenim kalitesinin sistematik olarak iyileştirilmesi
- Yetersiz temsil edilen ve dezavantajlı gruplara erişimin ve öğrenmenin başarısının genişletilmesi
- Öğretmenlerin mesleki gelişimini desteklemek ve destek için kaynaklar sağlanması
- Farklı eğitim ve öğretim türleri arasında daha fazla işbirliği ve daha kolay geçiş

Bu politika hedefleri yalnızca TYÇ'nin hedefleriyle tutarlı olmayıp aynı zamanda TYÇ tarafından sağlanan politika, prosedür ve kaynakların sorumlu kurumlarla işbirliği içinde gerçekleştirilmesine yardımcı olacak hedeflerdir.

TYÇ uygulamasının temel faydaları şunları içermektedir:

- Öğretim ve öğrenim kalitesinin sistematik olarak iyileştirilmesini sağlar.
- Bireylere işgücü piyasasında geçerli ve kabul edilen yeterlilikler sunar.
- AYÇ'ye referanslanmış TYÇ, Türkiye'deki yeterliliklerin kalite güvencesinin sağlanmasını ve diğer ulusal çerçevelerdeki yeterliliklerle kolay karşılaştırılabilir olmasını sağlar.
- Öğrenme kazanımları ile tanımlanan ve seviye tanımlayıcılara göre sınıflandırılan yeterlilikler şeffaf ve daha kolay karşılaştırılabilir hale gelir. Bu da, yeterlilikler arasında yatay ve dikey hareketliliği kolaylaştırmaya yardımcı olur.
- Yeterliliklerin kalite güvencesinin sağlanması, işverenlerin ve diğer paydaşların ulusal ve uluslararası düzeyde yeterliliklere olan güvenini önemli ölçüde artırır.
- TYÇ, örgün, yaygın ve serbest öğrenme ortamlarında edinilen tüm yeterlilikleri kapsar, böylece hayat boyu öğrenmeyi destekler, her tür öğrenme arasında geçiş ve öğrenme türlerinin uygun şekilde tanınmasına izin verir.
- Bireylerin ulusal ve uluslararası hareketliliğini kolaylaştırır.

1.4 TYÇ'nin AYÇ ile Referanslanması

TYÇ hedefleri doğrultusunda hazırlanan "Türkiye Referanslama Raporu" Aralık 2016'da Avrupa Komisyonuna iletilmiş ve Mart 2017'de AYÇ Danışma Grubu tarafından kabul edilmiştir. Referanslamanın gerçekleşmesi, TYÇ için önemli bir başarı ve kilometre taşı olmuştur. Türkiye Referanslama Raporu'nda da belirtildiği gibi, "boş bir çerçeve" referanslanmaktaydı. Referanslama çalışmalarında, yeterliliklerin henüz UYÇ'lere yerleştirilmemiş olması herhangi bir sorun teşkil etmemektedir; ülkeler kendi UYÇ'lerini kendi benzersiz ulusal bağlamlarına uygun bir şekilde ve sırayla geliştirmekte ve uygulamakta özgürdür ve bunu gerçekten de yapmalıdır.

Yeterliliklerden sorumlu organları ve diğer kilit paydaşları sürece dâhil ederek yeterlilikleri gözden geçirme, revize etme ve/veya geliştirmeden önce, UYÇ'ler için altyapıyı tasarlamadan, bu altyapı ve parametrelere uygun öğrenme programlarını test etmenin ve tüm bunların AYÇ ile uyumluluğunu gözetmenin temel bir mantığı vardır.

AYÇ Danışma Grubu, UYÇ'lerin AYÇ'ye referanslanması için iyi tanımlanmış bir sürece sahiptir. UYÇ'lerin durağan olmadığı ve uygulama deneyimleri ışığında gözden geçirilip güncellenmesinin muhtemel olduğu kabul edilmektedir.

Birçok ülke, referanslama raporlarını gözden geçirme veya güncelleme planına sahiptir. Bazı ülkeler UYÇ'lerine ilişkin ikinci bir referanslama raporu hazırlamıştır, bu durum ikinci referanslama sürecini etkili bir şekilde üstlendikleri anlamına gelmektedir. TYÇ'nin AYÇ'ye referanslanmasının üzerinden dört yıl geçmiş ve TYÇ'nin uygulanmasında önemli gelişmeler olmuştur. Bu sebeple, Türkiye Referanslama Raporu'nun gözden geçirilmesi ve güncellenmesine yönelik planlamalar yapılmaktadır. Böylesi bir güncelleme/gözden geçirme veya yeniden referanslama sürecinin başlaması, Türkiye eğitim ve öğretim sistemindeki temel yeterliliklerin TYÇ'ye yerleştirilmesine bağlıdır.

1.5 TYÇ'nin Gelişim Aşamaları

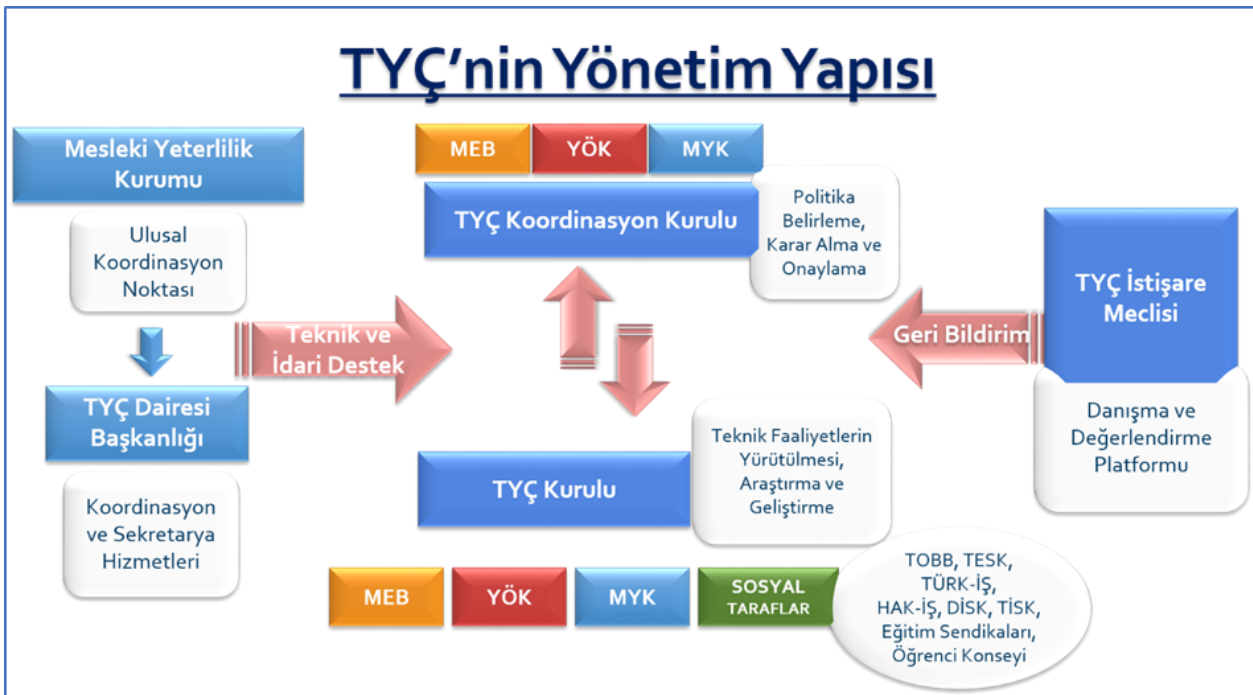
TYÇ'nin geliştirilmesi ve uygulanmasında aşağıdaki 3 ana aşama belirlenmiştir:

- 1) Hazırlık Aşaması (2010-2015)
- 2) İyileştirme/İleri Geliştirme Aşaması (2016-2020)
- 3) Uygulama Aşaması (2021-2024)

2016-2018 TYÇ Eylem Planı'nda yer alan eylemler büyük ölçüde tamamlanmış veya son aşamalarına ulaşmıştır. Önümüzdeki süreçte artık hazır olan 'altyapı' sayesinde "Uygulama Aşaması" başlayacak ve çalışmalar TYÇ'nin "sahada" hayat bulmasına odaklanacaktır:

- Sorumlu kurumların yeterlilikleri için kalite güvence süreçlerinin uygulanması,
- Yeterliliklerin TYÇ'ye yerleştirilmesi,
- Kredi biriktirme ve transfer/birim yaklaşımlarının geliştirilmesi,
- Önceki öğrenmelerin tanınması/yaygın ve serbest öğrenmelerin doğrulanması vb.

İyileştirme/İleri Geliştirme Aşaması sırasında eylem ve faaliyetlerin yürütülmesinin birincil sorumluluğu TYÇ Dairesi ve TYÇ yönetim yapılarına aitken; Uygulama Aşaması, TYÇ'nin 'sahada' uygulanmasını sağlamak için, öncelik ve sorumlulukların TYÇ Dairesinden sorumlu kurumlara geçeceği büyük bir değişimin sinyali vermektedir. MYK aynı zamanda TYÇ'nin uygulanması ve güncellenmesine yönelik çalışmaları yürütmekte olsa da, Türkiye'de yeterliliklerden sorumlu ana kurumlar olarak MEB, YÖK ve MYK, yeterlilikleri açısından TYÇ'yi uygulama yükümlülüğüne sahiptir.

TYÇ Yönetmeliği, sorumlu kurumların TYÇ'yi uygulamak için gerekli çalışmaları birlikte yürüteceği mekanizmaları açıklamaktadır. Ana karar alma organı olarak TYÇ Koordinasyon Kurulunun, teknik çalışma organı olarak TYÇ Kurulunun ve paydaşlarla daha geniş bir istişare için TYÇ İstişare Meclisinin görev ve çalışma koşulları TYÇ Yönetmeliği'nde yer almaktadır. TYÇ'nin birincil paydaşları şunlardır:

1. MEB
2. YÖK
3. MYK
4. Yükseköğretim Kalite Kurulu
5. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB)
6. Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK)
7. Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK)
8. Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TÜRK-İŞ)
9. Hak İşçi Sendikaları Konfederasyonu (HAK-İŞ)
10. Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK)
11. Memur Sendikaları Konfederasyonu (MEMUR-SEN)
12. Türkiye Kamu Çalışanları Sendikaları Konfederasyonu (KAMU-SEN)
13. Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK)
14. Yükseköğretim Kurumları Ulusal Öğrenci Konseyi

TYÇ'nin ikincil paydaşları, meslek kuruluşları ve sendikalar, kalite güvence kuruluşları, belgelendirme kuruluşları ve bakanlıklar da dâhil olmak üzere çok daha geniş bir grubu oluşturmaktadır. TYÇ'nin birincil ve ikincil paydaşlarının tam listesi Ek B'de yer almaktadır.

2. Bölüm: Analiz – Günümüze Kadar TYÇ Uygulamaları

2.1 TYÇ 2016-2019 Eylem Planının Uygulamasında İlerleme

Mevcut Strateji Belgesi'nin amaçları doğrultusunda, TYÇ'nin hazırlanması ve uygulanmasına yönelik bir masa başı çalışması ve durum analizi yapılmıştır. 2020 yılının Mayıs ve Haziran aylarında TYÇ'nin uygulanmasındaki temel gelişmelerle ilgili ilerlemeyi ve öne çıkan eylemleri özetleyen bir durum analizi tablosu hazırlanmıştır. Büyük ölçüde TYÇ Eylem Planı'ndaki 21 ana eyleme (ve bazı temel alt eylemler) odaklanılmıştır. Analiz tablosunun gözden geçirilmiş ve güncellenmiş versiyonu Ek A'da sunulmaktadır. Bu bölüm, Eylem Planı'nın analizinden elde edilen ilk sonuçları açıklamakta ve bugüne kadarki uygulamalara ilişkin daha geniş bir analizin yanı sıra 2. TYÇ Eylem Planı döneminde TYÇ'nin İyileştirme/İleri Geliştirme Aşaması'na yönelik temel bir bakış açısı sağlamaktadır.

Durum Analizi Tablosu, 21 ana eylemin (ve 76 yardımcı eylemin) uygulanmasındaki önemli ilerlemeleri yansıtmaktadır. Ayrıca, Eylem Planı hazırlanırken başlangıçta öngörülemeyen faaliyetler de gerçekleştirilmiştir: Kalite güvencesi, öğrenme kazanımları, yeterliliklerin kredilendirilmesi, TYÇ seviye tanımlayıcıları, yaygın ve serbest öğrenmelerin doğrulanması ve AYÇ gibi konularda rehber dokümanlar hazırlanmış, AB Tavsiye Kararlarının Türkçe versiyonları yayımlanmıştır.

Eylem Planı'nın 21 ana eylemi ile ilgili olarak Durum Analizi Tablosu, eylemlerden 16'sının tamamlandığını veya son aşamalarında olduğunu, 3'ünün (Eylem 10, 11 ve 21) büyük ölçüde sorumlu kurumlar tarafından tamamlanacak aşamaya geldiğini ve 2'sinin (Eylemler 15 ve 16) de 2021'de sonuçlandırılacak faaliyetler olduğunu göstermektedir. Durum Analizi Tablosu'nun, kısmen revize edilmiş bir formatla birlikte güncellenmiş versiyonu Ek A'da sunulmaktadır.

TYÇ'nin İyileştirme/İleri Geliştirme Aşaması sırasında (yani genel olarak ilk TYÇ Eylem Planı'nın kapsadığı aşama), ana faaliyetlerin ve alt faaliyetlerin çoğu TYÇ Dairesi tarafından gerçekleştirilmiştir. TYÇ Kurulu bu faaliyetlerin yaklaşık dörtte birinden sorumluyken ve sorumlu kurumlar faaliyetlerin dörtte birinden biraz daha azını üstlenmiştir. TYÇ'nin Uygulama Aşaması'nda ise başrol, TYÇ Dairesinden önemli ölçüde sorumlu kurumlara ve diğer ana paydaşlara geçecektir.

TYÇ Eylem Planı'ndaki eylemlerin büyük çoğunluğunun biraz uzun bir süre içinde de olsa başarıyla tamamlanmış olması; TYÇ Dairesi, TYÇ Yönetim Yapıları ve sorumlu kurumlar arasındaki işbirliğinin önemli bir sonucudur.

Türkiye Referanslama Raporu, hem geliştirme hem de uygulama sürecinde TYÇ'nin en büyük gücünün sorumlu kurumlar arasındaki güçlü işbirliği olduğunu vurgulamıştır. Üç ana sorumlu kurumun TYÇ'nin en üst düzey karar alma organında yer alması, Kurul üyelerine TYÇ'nin kendi kurumları içinde uygulamasını sağlamak ve temsil ettikleri kuruluşların sorumluluğunu üstlenmek açısından ikili bir rol vermekte; bu durum TYÇ'ye önemli bir güç ve güvenilirlik kazandırmaktadır.

Durum analizinde belirtilen başarımlar ve 2021'in başlarında sonuçlandırılacak faaliyetlerle birlikte, TYÇ'nin İyileştirme/İleri Geliştirme Aşaması'nın etkin bir şekilde tamamlanması beklenmektedir. Bu durum, yeterlilik türü belirleyicilerinin, kalite güvencesine yönelik ilke ve prosedürlerin ve sorumlu kurumlara ait Kalite Güvence Belgeleri de dâhil olmak üzere, TYÇ'ye yönelik birçok politika, prosedür ve düzenlemenin yürürlükte olduğu ve TYÇ'nin sağlam bir altyapısı olduğu anlamına gelmektedir.

TYÇ'nin misyon ve vizyonunun kamuoyu, sorumlu kurumlar, eğitim sağlayıcılar, işverenler, öğrenenler ve aynı zamanda çalışanlar için gerçeğe dönüşmesi, Uygulama Aşaması'nın Hazırlık Aşaması ve İyileştirme/İleri Geliştirme Aşaması'ndaki başarımlar üzerine inşa edilmesini gerektirmektedir.

3. Bölüm: TYÇ'nin Tam Olarak Uygulanması için Gerekli Başlıca Eylemler

3.1 UYÇ'lerin Ortak Uluslararası Unsurları

Türkiye'nin TYÇ'yi uygulamaya hazır olma durumunu karşılaştırmanın bir yolu olarak, dünya genelindeki UYÇ'lerde yaygın olan ortak unsurları değerlendirmek faydalı olacaktır. Yönetim ve kapsam açısından UYÇ'lere yönelik çok çeşitli yaklaşımlar mevcuttur. Bazı ülkelerde UYÇ'nin kendisi tüm **temel unsurları** içerirken, diğerlerinde bu unsurlardan bazıları UYÇ kapsamında değerlendirilmez ancak her şekilde Çerçeve ile ilişkilendirilir ve ulusal sistemde mevcut durumdadır.

Genel olarak, bu unsurlar şunlardır:

1. Politikalar/stratejiler, misyon/vizyon
2. Destekleyici mevzuat ve/veya rehberlik (Kalite güvencesi gereklilikleri dâhil)
3. Öğrenme 'alanları' dâhil olmak üzere öğrenme kazanımları ile ifade edilen seviyeler ve seviye tanımlayıcıları (öğrenme kazanımı türü/kategorisi grupları)
4. İç kalite güvencesi - kurumlar ve programlar/yeterlilikler
5. Dış kalite güvencesi - kurumlar ve programlar/yeterlilikler
6. Kredi ve/veya birim sistemleri
7. Eğitim-öğretim programları, yeterlilikler/yeterlilik türleri, yeterlilik tanımlayıcıları,
8. Sektör veya konu düzeyinde rehberlik (UMS, konu karşılaştırma ifadeleri vb.)
9. Programları tasarlayan ve/veya uygulayan değerlendiricilere profesyonel destek

Bu unsurların her birinin TYÇ kapsamında ne ölçüde uygulanır durumda olduğuna yönelik analiz aşağıda sunulmaktadır.

- 1) Politikalar/stratejiler, misyon/vizyon

Bunlar oldukça kapsamlı biçimde TYÇ Yönetmeliği, TYÇ Belgesi ve ilgili birçok dokümanda belirtilmiştir. TYÇ Yönetmeliği ve Belgesi, Uygulama Aşaması'nda gözden geçirilecek ve revize edilecektir.

- 2) Destekleyici mevzuat ve/veya rehberlik (Kalite güvencesi gereklilikleri dâhil)

Diğerlerinin yanı sıra TYÇ için kapsamlı mevzuat düzenlemeleri ve bunlara yönelik rehberlik mevcuttur:

- MYK Kanunu
- Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik
- TYÇ'de Yer Alacak Yeterliliklerin Kalite Güvencesinin Sağlanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik
- Yeterliliklerin TYÇ'ye Dâhil Edilmesi Sürecinde Uygulanacak Usul ve Esaslar
- Mevcut Yeterlilik Türlerinin Tespiti, Yeni Yeterlilik Türlerinin Belirlenmesi, Yeterlilik Türlerinin Güncellenmesi ve İptaline İlişkin Usul ve Esaslar
- Yeterliliklerin Güncellenmesi, Değiştirilmesi ve İptaline İlişkin Usul ve Esaslar
- TYÇ'nin Uygulanmasına İlişkin Verilen Kararlar Hakkında Yapılacak İtirazlarda İzlenecek Usul ve Esaslar
- TYÇ Logosunun Kullanımına İlişkin Usul ve Esaslar
- TYÇ Kurulu Görev ve Çalışma Usul ve Esasları
- TYÇ İletişim Stratejisi

Hazırlanması planlanan mevzuat düzenlemeleri ise şunlardır:

- Yeterlilik Veri Tabanının Oluşturulması, Yürütülmesi ve Güncellenmesine İlişkin Usul ve Esaslar (Taslak halde)
  - Yeterliliklerin Yayınlanması ve Eğitim veya Belgelendirme Kuruluşlarınca Kullanımına İlişkin Usul ve Esaslar (Taslak halde)
  - TYÇ'nin Güncellenmesine İlişkin Usul ve Esaslar (Taslak halde)
  - TYÇ'de Yer Alacak Yeterlilikler Arasındaki Yatay ve Dikey Geçiş ile Kredi Biriktirme ve Transferine İlişkin Usul ve Esaslar
  - Önceki Öğrenmelerin Tanınması ve Kalite Güvencesinin Sağlanmasına İlişkin Usul ve Esaslar
- 3) Öğrenme 'alanları' dâhil olmak üzere öğrenme kazanımları ile ifade edilen seviyeler ve seviye tanımlayıcıları (öğrenme kazanımı türü/kategorisi grupları)

TYÇ'deki 8 seviyenin her biri bilgi, beceri ve yetkinlik ifadelerinden oluşan üç öğrenme kazanımı kategorisi kullanılarak seviye tanımlayıcıları ile tanımlanmıştır.

4) İç kalite güvencesi - kurumlar ve programlar/yeterlilikler

Bunlar ya sonuçlanmış ya da sonuçlanma sürecinde olup TYÇ Kalite Güvence Yönetmeliği, Kalite Güvence El Kitabı, sorumlu kurumların Kalite Güvence Belgeleri gibi dokümanlarda tanımlanmıştır.

5) Dış kalite güvencesi – kurumlar ve programlar/yeterlilikler

Bunlar ya sonuçlanmış ya da sonuçlanma sürecinde olup TYÇ Kalite Güvence Yönetmeliği, Kalite Güvence El Kitabı, sorumlu kurumların Kalite Güvence Belgeleri gibi dokümanlarda tanımlanmıştır. TYÇ Kalite Güvence ölçütleri, ESG ve AYÇ Kalite Güvence Kriterleri ile tamamen uyumludur. Mevcut durumda, ENQA üyeliğine kabul edilmiş ve EQAR kaydı beklemekte olan Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK), ESG kriterlerini yükseköğretimde aktif olarak kullanmakta, mesleki eğitim ve öğretimde ise EQAVET kalite güvence kriterleri esas alınmaktadır.

6) Kredi ve/veya birim sistemi

TYÇ kapsamında oluşturulan bir kredi sistemi mevcut değildir. Bununla birlikte, MEB mesleki ve teknik eğitimde bir kredi sistemi kullanmaktadır ve yeterliliklerinin çoğu modülerdir. YÖK ve yükseköğretim kurumları ise AKTS'yi kullanmaktadır. TYÇ'nin mesleki yeterlilikler için bir kredi sistemi geliştirme planı bulunmaktadır. Amaç, AKTS ve ECVET'in geniş parametrelerini benimsemek, öğrenme yılı başına 60 kredilik, yaklaşık 1500-1800 saatlik öğrenen çabasına denk gelen geniş çapta ortak kredi yaklaşımları geliştirmeye çalışmaktır.

7) Eğitim-öğretim programları, yeterlilikler/yeterlilik türleri, yeterlilik formları

Yeterlilik türü belirleyicileri, sorumlu kurumlar tarafından hazırlanmış ve TYÇ Kurulu tarafından onaylanmıştır.

8) Sektör veya konu düzeyinde rehberlik (UMS, Konu Karşılaştırma ifadeleri vb.)

Ulusal Meslek Standartları (UMS) tüm mesleki yeterlilikler için yürürlükte olup, MEB yetkisi altındaki tüm eğitim programları için müfredatı UMS'lerle uyumu gözeterek biçimde hazırlanmaktadır.

9) Programları tasarlayan ve/veya uygulayan değerlendiricilere profesyonel destek

TYÇ web sitesinde, kullanıcılara teknik destek/tavsiye sağlayan birçok doküman bulunmaktadır. Bunlardan bazıları;

- Kalite Güvencesi El Kitabı
- TYÇ Yeterlilik Türü Belirleyicileri
- TYÇ İletişim Stratejisi
- Öğrenme Kazanımları Rehberi
- TYÇ Seviyeleri ve Seviye Tanımlayıcıları Rehberi
- Kredilendirme Rehberi
- Yaygın ve Serbest Öğrenmelerin Doğrulanması Rehberi
- TYÇ Sözlüğü
- TYÇ Faaliyet Raporları
- AB Tavsiye Kararlarının Türkçe versiyonları
- AYÇ Broşürü ve İnfografiği
- TYÇ, AYÇ ve Seviye Tanımlayıcıları hakkında broşürler

Ayrıca, sorumlu kurumlar, sosyal paydaşlar, yeterlilik sağlayıcıları vb. için bir dizi eğitim etkinliği planlanmıştır.

Özetle, UYÇ'lerin dokuz ortak unsurunun her birine TYÇ'nin sahip olduğu ya da o unsur için düzenlemeleri tamamlamaya yakın olduğu açıktır. Ek C'de, Uygulama Aşaması'ndan (2021-2024) önce veya bu aşamada TYÇ kapsamında gerçekleştirilmesi gereken eylemler özetlenmektedir.

4. Bölüm: Görev ve Sorumluluklar (devam eden)

4.1 Mevcut Rol ve Sorumlulukların Ana Hatları

TYÇ ile ilgili yasal sorumluluklar TYÇ Yönetmeliği'nde ayrıntılı olarak belirtilmiştir. Bu sorumluluklar şu şekilde özetlenebilir:

TYÇ'nin hazırlanması, geliştirilmesi ve güncellenmesiyle ilgili görevler MYK tarafından yerine getirilir. Ancak TYÇ'nin uygulanması sorumlu kurumların ortak çalışması ile gerçekleştirilecektir. MEB, YÖK ve MYK, eğitim sistemi genelinde yeterlilikleri belgelendiren veya yeterliliklerin belgelendirilmesini denetleyen ana sorumlu kurumlardır. Yönetmelik, bu organların TYÇ ile ilgili sorumluluklarını yerine getirmek için işbirliği yapacağı ayrıntılı bir yapı ortaya koymaktadır. Bunlar arasında üst düzey karar alma organı olarak TYÇ Koordinasyon Kurulunun, teknik çalışma organı olarak TYÇ Kurulunun ve paydaşlarla sürekli geniş bir istişare platformu sağlamak için daimi bir TYÇ İstişare Meclisinin kurulması yer almaktadır.

TYÇ Yönetmeliği'nin bu genel anlayışı ve detayının ötesinde, TYÇ'nin sorumlu kurumlarının ve ana paydaşlarının çerçevenin uygulanmasını ileriye götürmede ilişkilerini ve rollerini düzenleyen başka protokoller bulunmamaktadır.

TYÇ'nin önümüzdeki Uygulama Aşaması'nın, TYÇ'nin önceki aşamalarına kıyasla sorumlu kurumlar ve diğer ana paydaşlar tarafından çok daha fazla çalışma yapılmasını gerektireceği açıktır. Yaklaşan bu değişim göz önüne alındığında, Strateji Belgesi, mevcut yapıların TYÇ ve paydaşlarının ihtiyaçlarına ne kadar cevap verebileceğini değerlendirme fırsatı sunmaktadır.

4.2 Değişim Hızı

Bu Belge'nin önceki bölümleri, TYÇ altyapısının oluşturulması ve TYÇ Eylem Planı'nda öngörülen eylemlerin tamamlanmasında (büyük ölçüde) kaydedilen etkileyici ilerlemeyi detaylandırırken, iddialı hedeflere ulaşmanın ne derece zor olduğu açıktır. Bu zorluk, TYÇ Dairesine sunulan kaynaklar, paydaşların TYÇ/Yeterlilikler Çerçevesi, kalite güvencesi vb. konularda uzmanlık ve deneyim eksikliği ile yapılan işin kapsamı dikkate alındığında daha açık şekilde anlaşılmaktadır.

Bilindiği üzere, öğrenme kazanımları temelli UYÇ'lerin planlanması ve uygulanması zordur ve Uygulama Aşaması'na ulaşmak için harcanan zaman her zaman bekleneni veya planlanani aşmaktadır. Bu, Avrupa meta-çerçevelerinden, hem AYA-YÇ hem de AYÇ tarafından önerilen aşırı iddialı takvimlerden açıkça anlaşılmaktadır. Her iki durumda da, ülkelerin meta çerçevelerle uyumlu UYÇ'ler geliştirmeleri için gereken süre, öngörülen takvimi büyük ölçüde aşmıştır ve ülkelerin çerçevelerini uygulamaya koymaları için hedeflenen 'son tarihlerin' önemli ölçüde uzatılması gerekmiştir.

UYÇ'lerin AYA-YÇ ile ilişkilendirildiği raporlar üzerine yapılan bir çalışma (bunların çoğu her iki Avrupa Çerçevesi'ne ikili bir öz beyan/referanslama sürecinin parçasıydı) öğrenme kazanımlarının derinlemesine uygulanması ve değerlendirme kriterleri ile bağlantısına ilişkin kanıt eksikliği olduğunu gösterdi. Yükseköğretim sistemlerinde ÖÖT/YSÖD'nin daha fazla eylem gerektiren bir alan olması da aynı çalışmada vurgulanmıştır. Öğrenme kazanımları temelli yaklaşıma geçiş, bir 'paradigma değişimi' olarak tanımlanmıştır. Bu durum, eğitim ve öğretime yönelik farklı bir radikal yaklaşım gerektirmekte ve büyüklüğü genellikle hafife alınmaktadır. Aynı zamanda, genellikle oldukça muhafazakâr veya değişime dirençli kurumlarda önemli değişimleri zorunlu kılmaktadır. Sıkıştırılmış takvimler uygulamanın daha sığ veya daha yetersiz olma tehlikesi yaratabilmektedir.

CEDEFOP'un *Bölgesel ve Ulusal Yeterlilik Çerçeveleri Küresel Envanteri (2019)*, bazı UYÇ'lerin uygulanmasındaki ilerlemenin daha çok kâğıt üzerinde kaldığına atıfta bulunmaktadır. TYÇ'yi ve ilgili

tüm politika, prosedür ve rehberleri uygulamaya koyma konusundaki kararlılık ve çaba, TYÇ'nin gerçek bir çerçeve olma niyetinin kanıtıdır. Bu bağlamda, TYÇ Eylem Planı'nın eylemlerinin bazı durumlarda başlangıçta planlanandan daha uzun sürmesi veya bazı eylemlerin daha acil öncelikler lehine ertelenmesi (Örn. Önceki öğrenmelerin tanınması veya kredilendirme yerine kalite güvencesinin önceliklendirilmesi) şaşırtıcı değildir. Uluslararası deneyimler, bir UYÇ geliştirme ve uygulamanın önemli ölçüde zaman ve çaba gerektirdiğini göstermektedir - aslında çoğu durumda, başlangıçta planlanandan önemli ölçüde uzun sürmektedir. Bazı açılardan, temel belgelerin geliştirilmesi veya kabul edilmesindeki gecikmeler, tarafların uygulama konusundaki isteksizliğin aksine uygulama taahhüdüne vurgusu şeklinde yorumlanabilir.

4.3 Sorumluluğu Paylaşmak

Gerçek reformları uygulamanın zorluğu, uygulamayı derinleştirmek için sorumlu kurumları ve diğer paydaşları TYÇ'ye daha fazla dâhil etme ihtiyacı ve geniş yeterlilikler yelpazesini TYÇ'ye yerleştirme görevinin büyüklüğü, Uygulama Aşaması'nda sorumluluğu önceki aşamalara kıyasla daha dengeli bir biçimde paylaşma arayışının nedenleridir. Daha önce, TYÇ'yi geliştirme ve iyileştirme sorumluluğunun çoğu TYÇ Dairesi ve sorumlu kurumlar/yeterlilik sağlayıcılara aitken, Uygulama Aşaması için aşağıda sunulduğu üzere daha katmanlı bir yaklaşım gerekebilir:

TYÇ Dairesi/TYÇ Kurulları

- 2. TYÇ Eylem Planı'nda öngörülen faaliyetlerinin gözetimi ve koordinasyonunu yapmak
- TYÇ'nin uygulanması ve yeterliliklerin kalite güvencesinin sağlanmasında sorumlu kurumların işbirliğini sağlamak için ortak sorumluluk almak
- TYÇ'nin geliştirilmesi ve uygulanması için kurumlarında personel görevlendirilmesini sağlamak
- TYÇ'nin geliştirilmesi ve uygulanması için gerekli önlemleri almak
- TYÇ ile ilgili tüm usul ve esaslara ilişkin sorumluluk almak
- Türkiye Yeterlilikler Veri Tabanı'nı işletmek

Sorumlu Kurumlar

- TYÇ'nin kendi bünyelerinde ve yetkileri dâhilindeki kurumlarda uygulanmasını sağlamak
- TYÇ'nin uygulanmasında TYÇ Kurulu ile işbirliği yapmak
- Sorumlu oldukları yeterliliklerin kalite güvencesini sağlamaktan sorumlu olmak ve kalite güvence prosedürlerinin TYÇ Kalite Güvence Yönetmeliği ile uyumlu olmasını sağlamak
- Sorumlu oldukları yeterliliklerin TYÇ'ye yerleştirilmesine ilişkin başvuruları sunmak
- Sorumlu oldukları yeterliliklere ilişkin kredi biriktirme ve transfer sistemlerinin Avrupa kredi sistemlerine uygun olmasını sağlamak
- Yeterliliklerin geliştirilmesinde görev alan personele TYÇ hakkında eğitim, danışmanlık ve rehberlik sağlamak
- TYÇ'nin geliştirilmesi ve uygulanması için çalışmak üzere, kurumlarında personel görevlendirilmesini sağlamak

Eğitim Kurumları ve Belgelendirme Kuruluşları

- İlgili sorumlu kurumlarının kalite güvence düzenlemelerine uyum sağlamak
- Programların geliştirilmesi ve/veya sunulması işlemlerinde TYÇ gereklilikleriyle tutarlılığı sağlamak
- Yeterlilikleri/programları TYÇ seviye tanımlayıcıları ve yeterlilik türü belirleyicileri ile uyumlaştırmak

5. Bölüm: Analiz, Sonuçlar ve Öneriler

5.1 Uygulama Aşaması'nın Önemi

Uygulama Aşaması, TYÇ'yi uygulamaya koymak için potansiyel olarak tüm aşamaların en önemlisidir. TYÇ'nin uygulanmasını desteklemek için rehberler hazırlama, yürürlüğe koyma ve hazırlamadaki ilerleme etkileyici olsa da, TYÇ "sahada" hayata geçirilemezse bu çabaların tamamı heba olacaktır.

TYÇ'nin faydaları ancak yeterlilikler nihai ve sağlam bir şekilde TYÇ'ye yerleştirildiğinde gerçekleşmeye başlayabilir. TYÇ'ye ne kadar çok yeterlilik yerleştirilirse, TYÇ'nin güvenilirliği, yeterliliklerin itibarı ve diğer yeterliliklerin de TYÇ'ye yerleştirilmesine yönelik istek o kadar artacaktır. Yeterliliklerin TYÇ'ye yerleştirilmesinde erken ilerleme, verimli bir ilerleme döngüsü yaratabilir, sonuçlar getirebilir, daha fazla ilerleme ve daha somut faydalar sağlayabilir. Bu, hem TYÇ'nin ulusal güvenilirliği hem de uluslararası saygınlığı için de geçerlidir.

TYÇ'nin hazırlık ve iyileştirme aşamalarında edinilen tecrübeye dayalı olan ve önceki bölümlerde dile getirilen bazı konuları genişleten bu bölüm geleceğe dönük bazı yorum, sonuç ve tavsiyeler içermektedir.

5.1.1 Değişken Uygulama Hızı

Kanıtların çoğu, bugüne kadar TYÇ'nin geliştirilmesi ve uygulanmasında önemli bir ilerleme kaydedildiğini göstermektedir. Ancak TYÇ altyapısını oluşturan bazı unsurlar, özellikle de Kalite Güvence Belgeleri ve Yeterlilik Türü Tanımlayıcıları gibi sorumlu kurumların kurumsal girdisini gerektiren çalışmalar farklı zamanlarda tamamlanmıştır. Devam eden COVID-19 salgınının ek yük getirmesi ve sorumlu kurumlardaki mevcut iş yükü hacmi, TYÇ ile ilgili çalışmaların öncelik sırasının değişmesine yol açabilmektedir. Bu nedenle, 2. Eylem Planı'ndaki eylemlerin zamanlamalarının mevcut koşullarda gerçekçi olduğundan ve sorumlu kurumların üst yönetimleri tarafından tartışıldığı ve kabul edildiğinden emin olmak önem arz etmektedir.

5.1.2 Paydaş Katılımı/TYÇ'nin 'Sahiplenilmesi'

Katılım/sahiplenme genellikle UYÇ'ler için gerçek bir zorluktur. Çerçeve ne kadar kapsamlı olursa, UYÇ'nin çok çeşitli yeterlilikler, programlar, öğrenme biçimleri, eğitim ve öğretim sektörü ve işgücü piyasasıyla ilgili olması gerekeceği için de zorluk daha artar. TYÇ, paydaş katılımı konusunda birçok açıdan uluslararası uygulamanın ilerisindedir. Örneğin, TYÇ Kurulu aracılığıyla sağlanan güçlü paydaş katılımı ulusal ve uluslararası arenada TYÇ'nin temel gücü olarak değerlendirilmektedir.

TYÇ Dairesi ve TYÇ Kurulunun, toplantılarına daha katılımcı bir yaklaşım geliştirme yollarını değerlendirmesi ve ayrıca Uygulama Aşaması'nın gerçekliği ve ihtiyaçları göz önünde bulundurularak paydaşlarla daha etkin çalışma yöntemleri bulması gerekmektedir. Bunun için aşağıda sayılan yöntemlere başvurulabilir;

- Üyelerden gelen girdileri ve müzakerelerin etkinliğini en üst düzeye çıkarmak amacıyla TYÇ Yönetim Yapılarında temsil
- Hem karar alma hem de uygulama süreçlerine katkıda bulunma açısından yeterlilik sağlayıcılarının rol ve sorumluluklarını artırmak
- TYÇ'ye ilişkin görev alacak personel veya gözlemcileri birlikte belirlemeyi değerlendirmek
- TYÇ ile ilgili mevzuatın, TYÇ'nin bağımsız yönünü daha fazla ön plana çıkaracak şekilde, güncellenmesi/konsolide edilmesini değerlendirmek

5.1.3 UYÇ'ler ve Öğrenme Kazanımları Yaklaşımında Deneyim ve Uzmanlık

TYÇ Dairesinin değerlendirmelerine ve TYÇ İletişim Stratejisi'ndeki GZFT analizine göre, TYÇ ve UYÇ'ler ile ilgili olarak sorumlu kurumlar ve paydaşların yanı sıra genel olarak ülkemizde de uzmanlık

ve deneyim eksikliği vardır. Bu aynı zamanda Türkiye Referanslama Raporu'nda da ileriye dönük bir zorluk olarak tanımlanmıştır. Bununla birlikte, öğrenme kazanımları yaklaşımı, sorumlu kurumların uhdesindeki eğitim ve öğretim sektöründe giderek daha fazla kullanıldığından, Uygulama Aşaması'nda uygun uzmanlığın yayılmasına katkı yapabilecek bir uzman havuzu geliştirmek amacıyla mevcut uzmanlık ve deneyimi haritalandırmaya çalışmak faydalı olacaktır. Bu havuz, Türkiye'de yükseköğretimde 'Bologna' reformlarının uygulanmasını teşvik etmek ve desteklemek için oluşturulan Bologna Uzmanlarının deneyimlerini esas alarak oluşturulabilir.

5.1.4 TYÇ Dairesi'ne Sorumlu Kurumlardan Personel Temini

Deneyim ve bilgi değişimini kolaylaştırmak ve kurumlar arasında ortak bir anlayış geliştirmek için TYÇ Dairesinde görevli personel ile sorumlu kurumlardaki ve paydaşlardaki ilgili personelin zaman zaman birlikte çalışması sağlanabilir. Bu konuda TYÇ mevzuatının öngördüğü önemli hareket noktaları mevcuttur. Faaliyetlerin gerçekleştirilmesinde ihtiyaç duyulursa, söz konusu düzenlemeler sorumlu kurumlarla işbirliği sağlanarak hayata geçirilebilir.

5.1.5 Yaygın ve Serbest Öğrenmelerin Doğrulanması/Önceki Öğrenmelerin Tanınması

Bu konu, ülkemiz için hem zorluk hem de fırsat sunmaktadır. YSÖD/ÖÖT, birçok UYÇ'nin vazgeçilmez bir unsuru olarak değerlendirilmesine rağmen, özellikle yüksek nitelikli ve/veya belgeli işgücüne sahip ülke UYÇ'leri için genellikle büyük bir öncelik değildir. Bununla birlikte, özellikle yüksek oranda deneyimli ancak kalifiye/belgeli olmayan işgücüne sahip ülkelerdeki UYÇ'ler için YSÖD/ÖÖT sistemlerinin geliştirilmesi ve kullanılması özel bir öncelik alanıdır ve olmalıdır. Türkiye bu alanda uzmanlık ve deneyim sahibi bir ülkedir ve bu durum CEDEFOP tarafından yayımlanan *Bölgesel ve Ulusal Yeterlilik Çerçevesi Küresel Envanteri* de dâhil olmak üzere bazı uluslararası raporlarda kabul edilmiştir. Ülkemiz, TYÇ'nin Uygulama Aşaması'nda YSÖD/ÖÖT kapsamında gerçekleştirilen faaliyetlere öncelik verirse, yalnızca TYÇ için önemli bir ihtiyacı ve işlevi yerine getirmekle kalmayacak, aynı zamanda ülkemizin bu alanda yönlendirici ve hatta lider olmasına yardımcı olabilecektir.

5.1.6 TYÇ'nin Uluslararası Saygınlığı

TYÇ Dairesi, TYÇ'nin AYÇ'ye referanslanmasıyla sonuçlanan başarılı bir uluslararası etkileşim stratejisi izlemiştir ve bu stratejinin meyvelerini toplamaktadır. TYÇ, UYÇ'ler ile ilgili yayımlanan birçok uluslararası yayın ve envanterde giderek artan şekilde olumlu atıflar almaktadır. Olumlu atıflar, işverenler/işgücü piyasası ile sağlanan güçlü işbirliği, TYÇ'nin geliştirilmesi ve yönetiminde yer alan geniş paydaş yelpazesi ve TYÇ'nin 'çevik' karar alma organının yanı sıra yetişkin öğrenenleri değerlendirmeye yönelik gelişmiş sistemi de içeren bir dizi pratik unsura yöneliktir.

CEDEFOP *Bölgesel ve Ulusal Yeterlilik Çerçevesi Küresel Envanterleri* serisinde TYÇ için genel olarak olumlu değerlendirme, uluslararası arenada TYÇ'nin profilini yükseltmeye yardımcı olacak, zamanla TYÇ başarılarının ve rolünün daha fazla tanınmasına ve büyük olasılıkla Türkiye'deki yeterliliklerinin uluslararası tanınırlığının artmasına yol açacaktır.

CEDEFOP, UYÇ sınıflamalarını kademeli olarak revize etmiş ve 2020 UYÇ Avrupa Envanteri için hazırlanan ankette altı aşamalı bir sınıflandırma yapmıştır. TYÇ kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar göz önünde bulundurulduğunda, TYÇ'nin "Aktivasyon Aşaması"nda olduğu, diğer bir ifadeyle 6 aşamalı ölçeğin 4. aşamasında bulunduğu sonucu çıkmaktadır.

TYÇ'nin Uygulama Aşaması'nda beklenen ilerleme göz önüne alındığında, bir sonraki Envanter Raporunda "aktivasyon" aşamasından "Operasyonel Aşama"ya ilerlenmesi için önünde önemli bir fırsat olduğu açıktır. Tüm bunlar sonucunda TYÇ'nin tanınırlığı ve uluslararası itibarı artacaktır.

TYÇ, Uygulama Aşaması'nı TYÇ'nin ve ülkemizdeki yeterliliklerin itibarını pekiştirmeye ve artırmaya yardımcı olmak için kullanma fırsatına sahiptir. TYÇ, orta vadede örnek uygulamalara sahip olduğu alanları vurgulayarak ve yeni uzmanlık alanları ile iyi uygulama örnekleri geliştirerek kendisini UYÇ'ler dünyasında etkili bir oyuncu olarak konumlandırmaya devam etmelidir.

5.1.7 Öğrenenlerle Etkileşim

TYÇ yönetim yapılarında, özellikle TYÇ Kurulu ve TYÇ İstişare Meclisinde öğrenenlere daha fazla yer verilmesine yönelik değişiklikler düşünülmelidir. Öğrenci temsilcisinin TYÇ Kurulundaki mevcudiyeti son derece mühim olup temsilci ayrılığı ve/veya değişikliği durumlarında bu önemin mutlaka göz önünde bulunması gerekmektedir. Benzer biçimde, TYÇ'nin kapsamlı doğası ve genel Avrupa öğrenen katılımı normu göz önüne alındığında, TYÇ faaliyetlerinde diğer öğrenenlerin bir şekilde temsil edilmesi olasılığı da dikkate alınmalıdır.

5.2 Öncelikler

Öncelik 1 a) Yeterliliklerin TYÇ'ye Yerleştirilmesi

TYÇ'nin altyapısı hemen hemen tümüyle tamamlandığı için yeterlilikleri TYÇ'ye yerleştirmek, Uygulama Aşaması'nın erken kısmı için bir numaralı öncelik olacaktır ve aynı zamanda 2. TYÇ Eylem Planı boyunca bir öncelik olmaya devam edecektir. Bu, TYÇ'nin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde güvenilirliği için gereklidir.

Daha da önemlisi, TYÇ'nin mimarisini, destekleyici rehberleri ve kaynaklarını geliştirmek ve hayata geçirmek için yapılan önemli çalışmaların sonuçlarından yararlanmaya başlamak için yeterliliklerin TYÇ'ye bir an önce yerleştirilmesi gerekmektedir.

Yeterliliklerin TYÇ'ye yerleştirilmesi için bir ön koşul olan ve Aralık 2020'de TYÇ Kurulu tarafından onaylanarak sonuçlanan yeterlilik türü belirleyicilerinin hazırlanması, onaylanması ve uygulanması, yeterliliklerin TYÇ'ye yerleştirilmesine yönelik önemli bir adımdır.

Sorumlu kurumlara ait yeterlilik türü belirleyicilerinin onaylanması, yeterliliklere ait öğrenme kazanımlarının (ve öğrenme kazanımlarının kalite güvencesi sağlanmış şekilde ölçülmesi) yeterlilik tür belirleyicileriyle, dolayısıyla TYÇ seviye tanımlayıcıları ile uyumlu hale gelmesini sağlayacaktır. Çelik Kaynakçı MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi'nin 19 Kasım 2020'de TYÇ'ye yerleştirilen ilk yeterlilik olmasıyla, TYÇ için önemli bir kilometre taşına ulaşılmıştır.

Öncelik 1 b) Kalite Güvencesi

Kalite güvencesi ve yeterlilik çerçeveleri birlikte yol alırlar. Yeterliliklerin kalite güvencesi herhangi yeterlilik çerçevesinde sadece her bir yeterliliklerin güvenilirliği için değil, çerçevenin kendisi için ve aynı zamanda çerçevedeki tüm yeterlilikler için toplu olarak da gereklidir. Kalite güvencesi aynı zamanda tüm sorumlu kurumların kurumsal dokümanlarında aranması gereken öncelikli bir temadır. Sorumlu kurumların Kalite Güvence Belgelerinin uygulamaya konulması da TYÇ Uygulama Aşaması için birinci önceliğin bir parçası olacaktır.

Öncelik 2: Erişim ve İlerleme

Öğrenim programlarına erişimi artırma potansiyeli, bağlamına bakılmaksızın öğrenmenin tanınması, belgelendirilmesi ve toplumdaki öğrenen bireylerin sayı ve nitelik bakımından yükselmesi, TYÇ'nin en önemli faydalarından bazılarıdır. Tüm öğrenme türleri için erişim, ilerleme ve tanınma sorumlu kurumların ortak öncelikleridir ve bu öncelikler ulusal politika ve stratejilere de yansıtılmıştır.

Bu uzlaşma ve önceliğin sosyal ve ekonomik önemi, erişim ve ilerleme imkânlarının bu Strateji Belgesi'nde Öncelik 2 olarak tanımlanmasının nedenidir.

Öncelik 3: TYÇ Uygulaması için Destek, Rehberlik ve Eğitim

"Öğrenme Kazanımları Yaklaşımı"nın ve daha genel olarak TYÇ gibi kapsamlı UYÇ'lerin uygulanması, genellikle bir "paradigma değişimi" olarak tanımlanmaktadır. Bu tür reformlar oldukça kapsamlı ve gerekli olup uygulanmaları için yalnızca önemli ölçüde zaman ve çaba değil aynı zamanda reformların uygulanmasından sorumlu kurumlar ve kişiler için teknik destek ve rehberlik gerektirir. Uygulama Aşaması sırasında, TYÇ ve ilgili araçlara ilişkin yeni oluşan uzmanlığı geliştirmek ve genelleştirmeye çalışmak çok önemli olacaktır. Bu uzmanlığı geliştirmek ve uygulamak için TUYEP ve MYK işbirliğinde bir dizi faaliyet planlanmıştır. Bu önceliğin önemi, paydaşlar tarafından İstişare Toplantısı'ndaki tartışmalarda da sıkça vurgulanmıştır.

Öncelik 4: TYÇ'nin İçselleştirilmesi

TYÇ, gerçekten ülkemizin hayat boyu öğrenme için ulusal çerçevesi olacaksa, eğitim ve öğretim sistemine nüfuz etmesi gerekmektedir. En başarılı UYÇ'ler gibi, sadece sorumlu kurumlar tarafından değil aynı zamanda onların paydaşları ve nihayetinde öğrenenler, işverenler, işçi sendikaları ve meslek kuruluşları dâhil olmak üzere toplumun her kesimi tarafından benimsenmesi gerekmektedir.

Bunun gerçekleşebilmesi, sadece sorumlu kurumların değil, aynı zamanda TYÇ'nin uygulanmasında önemli role sahip diğer kilit paydaşların da bilinçli çabalarını gerektirecektir. TYÇ'nin "içselleştirilmesi" kavramı İstişare Etkinliği'nde katılımcılar tarafından desteklenmiş ve Ek C'de belirtilen özgün eylemlerle birlikte Uygulama Aşaması'nda gerçekleştirilecek eylemlerin yer aldığı Tablo'ya dördüncü öncelik olarak eklenmiştir.

5.3 Uygulama Aşaması için Öneriler

TYÇ Dairesi

- Sorumlu kurumları öncelikle "büyük kazanç" potansiyeline sahip -etkilenen öğrenenlerin sayısı veya yeterliliklerin TYÇ'ye yerleştirilmek için uygunluğu- programlara/yeterliliklere odaklanmaya teşvik etmek
- Her bir yeterliliğin TYÇ'ye yerleştirilmesi için prosedürleri kolaylaştırmanın yollarını değerlendirmek
- Sorumlu kurumları TYÇ kapsamındaki kurumsal sorumluluklarına daha fazla öncelik vermeye teşvik edecek yöntemleri değerlendirmek

MEB/YÖK/MYK (Sorumlu Kurumlar olarak)

- Programları/yeterlilikleri TYÇ ile uyumlu hale getirmek için (yeterlilik tür belirleyicileri aracılığıyla) gerekli program değerlendirme ve geliştirme çalışmalarını mevcut program değerlendirme ve geliştirme döngüleriyle uyumlaştırmak
- Taslak yeterlilik/program belirleyicileri veya tanımlayıcılarını değerlendirmek ve revize etmek için süreç planlaması yapmak

- Program geliştiricileri mevcut ulusal (örn. TYÇ web sitesinde) ve uluslararası çeşitli kaynak ve belgelerden yararlanmaya teşvik etmek
- Tüm önemli planlama belgelerinin, TYÇ'nin kendi sorumluluk alanlarında uygulanmasına yönelik planlar içermesini temin etmek.

Eğitim ve Belgelendirme Kuruluşları

- Yeterliliklerin ve eğitim-öğretim programlarının ilgili yeterlilik türü belirleyicisi ile tutarlı hazırlanması için yeterli kaynakların ve zamanın kullanımını gerçekçi bir şekilde planlamak
- Program geliştiricileri mevcut ulusal (örn. TYÇ web sitesinde) ve uluslararası çeşitli kaynak ve belgelerden yararlanmaya teşvik etmek.

5.4 Sonuç

TYÇ Uygulama Aşaması, doğal olarak çeşitli fırsatları ve zorlukları beraberinde getirmektedir. Başarılı bir uygulama, öğrenenler, eğitim sağlayıcılar, işverenler, Türkiye ekonomisi ve bir bütün olarak ülkemiz için önemli faydalar vaat etmektedir. İstişare Toplantısı'nda paydaşlardan gelen girdiler ışığında revize edilen Strateji Belgesi, Uygulama Aşaması'nın çalışma ve faaliyetlerine rehberlik edecek ayrıntılı bir yol haritası olarak kullanılacak olan 2. TYÇ Eylem Planı'nın oluşturulmasında esas alınacaktır.

6. Bölüm: İstişare Süreci

6.1 TYÇ Kurulu ile İstişare

TYÇ Strateji Belgesi Taslağına yönelik ilk istişare 18 Şubat 2021 tarihinde gerçekleştirilen TYÇ Kurulu 31. Toplantısında gerçekleştirilmiştir. Strateji Belgesi Taslağı, Kurul üyeleri tarafından durum analizleri, öncelikler ve bunlara ilişkin alt eylemler açısından ayrıntılı biçimde ele alınarak incelenmiştir. Kurul üyelerince iletilen görüş ve değerlendirmelerin yansıtıldığı Taslağın geniş bir paydaş grubunun katılımıyla düzenlenecek bir istişare etkinliğinde değerlendirilmesi uygun bulunmuştur.

6.2 Paydaşlarla İstişare

25 Mart tarihinde TYÇ'nin ana paydaşı olan 14 kurum/kuruluştan 70'e yakın temsilcinin katılımıyla İstişare Etkinliği gerçekleştirilmiştir. Covid-19 tedbirleri kapsamında çevrimiçi olarak gerçekleştirilen İstişare Etkinliği, sorumlu kurumların üst düzey temsilcilerinin açılış konuşmalarıyla başlamış, ardından TYÇ Strateji Belgesi Taslağının sunumu ve sorumlu kurumların her birinin ev sahipliğinde, sorumluluk ve etki alanları dâhilinde TYÇ'nin uygulanmasına yönelik planların tartışıldığı çalıştaylarla devam etmiştir. Öğleden sonraki oturumlarda ise, katılımcıların 4 farklı çalışma grubuna ayrıldığı tematik çalıştaylar gerçekleştirilmiş, TYÇ Strateji Belgesi Taslağı'nın ekinde yer alan Eylem Planı'nın ana öncelik alanları değerlendirilmiştir. Etkinlik, çalıştaylarda dile getirilen temel hususların özetlenmesi ve TYÇ Strateji Belgesi'ndeki istişare sorularının tartışılmasıyla tamamlanmıştır. İstişare Etkinliği gündemi Ek D'de yer almaktadır.

İstişare Etkinliğinin Sonuçları

Katılımcılar, İstişare Etkinliği'nin niyeti ve amacını memnuniyetle karşılamış ve Strateji Belgesi'ne katkıda bulunma fırsatı verilmiş olmasından dolayı şükranlarını belirtmiştir.

Strateji Belgesi'nin İstişare Taslağı, genel olarak doğru, kapsamlı ve uygun bulunmuştur. Katılımcılar tarafından Belge kapsamında eksik olduğu düşünülen tek önemli unsur, TYÇ'nin felsefesinin anlatıldığı bir bölüm olmuştur. Strateji Belgesi'nin bu güncel versiyonu, İstişare Etkinliği'nde paydaşlar tarafından iletilen geri bildirimleri yansıtmaktadır.

Etkinlik kapsamındaki çalıştaylarda fikir birliğine varılan konular aşağıda ana hatlarıyla sunulmaktadır. Bu konular, Strateji Belgesi'ndeki öncelik alanlarına göre gruplandırılmış, herhangi bir öncelik kapsamına dâhil edilemeyecek olanlar ise ayrı bir başlık altında belirtilmiştir. Strateji Belgesi'nde belirlenen tüm öncelik alanları toplantıda kabul edilmiş ve TYÇ Kurulunun önerisiyle eklenen 'TYÇ'nin içselleştirilmesi' önceliği katılımcılar tarafından da vurgulanmıştır.

Öncelik 1a: Yeterliliklerin TYÇ'ye Yerleştirilmesi

- Yükseköğretim kurumlarının TYVT'yi daha aktif kullanması sağlanmalıdır. YÖK ve/veya YÖKAK bu süreci desteklemeli ve koordine etmelidir. Yükseköğretim kurumlarının yeterlilikleri TYÇ'ye yerleştirme konusunda rehberliğe ihtiyaçları bulunmaktadır.
- Yeterliliklerin TYÇ'ye yerleştirilmesine yönelik yol haritası somut olmalıdır.
- TYVT'de yer alan yeterlilik sayısı ile TYÇ'de yer almak üzere başvurusu gerçekleştirilen yeterlilikler arasında sayısal olarak neden bu kadar büyük bir farklılık olduğu araştırılmalıdır.
- TYVT'nin daha işlevsel hale getirilmesine yönelik adımlar atılmalıdır.

Öncelik 1b: Kalite Güvencesi

- Dış değerlendiricilerin atama sürecinin bağımsız olmasının önemi vurgulanmıştır.
- Kalite güvence felsefesi ve iç ve dış değerlendirme mekanizmalarının işleyişine yönelik eğitim ve rehberlik faaliyetleri düzenlenmelidir.
- Öz değerlendirmelerde paydaşların ve sosyal ortakların katkısının önemi güçlendirilmelidir.
- Aynı sektördeki kurumlar arasında kalite farklılıklarının var olduğu dile getirilmiştir. Bu durumun giderilmesi için ek standartlar (örn. ISO 9001) araştırılmalıdır.

Öncelik 2: Erişim ve İlerleme

- Önceki öğrenmelerin tanınmasına yönelik faaliyetler proaktif bir yaklaşımla tüm sorumlu kurumlar tarafından uygulanmalıdır.

Öncelik 3: TYÇ'nin Uluslararasılaştırılması

- Avrupa Diploma/Sertifika ekleri şeffaflık ve yeterliliklerin seviyesini belirtmeleri açısından büyük bir önem taşımaktadır. Bu ekler standartlaştırılmalıdır.
- TYÇ seviyeleri diploma ve belgelerde belirtilmelidir, böylece bu seviyeler diğer ülkelerin seviyeleriyle kolayca eşleştirilebilir.
- Türkiye Referanslama Raporu güncellenmelidir.

Öncelik 4: TYÇ'nin İçselleştirilmesi

- Sosyal ortakların bir kısmı, tüm projelerinde TYÇ'yi referans aldıklarını vurgulamıştır. Bir katılımcı, sorumlu kurumların da benzer bir gayrette bulunmasından memnuniyet duyacağını belirtmiştir.
- MYK web sitesinin altındaki TYÇ sayfası güncellenerek TYÇ Dairesinin, kurumlar arası pozisyonu ve rolüne uygun şekilde bağımsız bir kuruluş olarak gözükmesi sağlanmalıdır.
- Sorumlu kurumların sorumluluklarını tam olarak üstlenmeleri ve içselleştirmeleri önemlidir.
- Başta YÖK ve MEB olmak üzere sorumlu kurumların tüm alt birimlerinin beraber çalışabildiği, TYÇ Dairesi tarafından yönetilen bir platform hayata geçirilmelidir. Bu platform sayesinde kurumlar arasındaki uygulama farklılıkları giderilebilir.
- Yeterlilik, beceri, vb. terimlerin tanımlarının oluşturulması ve tüm belgelerde ortak bir dilde kullanılması için bir politika belgesi hazırlanmalıdır.

TYÇ'nin Uygulanmasında Daha Fazla Tutarlılık ve Koordinasyon

Çeşitli oturumlar ve çalıştaylardaki tartışmaların ana teması, TYÇ'nin uygulanmasına yönelik faaliyetlerin koordinasyonuna duyulan ihtiyaçtır. Pek çok katılımcı TYÇ yönetim yapılarının genel olarak uygun olduğunu düşünürken, bu yapıları geliştirmek ve koordinasyon kapsamını artırmak için bir dizi öneride bulunulmuştur.

- Cumhurbaşkanlığı Eğitim ve Öğretim Politikaları Kurulu TYÇ Koordinasyon Kuruluna dâhil edilmelidir.
- TYÇ'nin uygulanmasını koordine etmek ve sağlamak için sorumlu kurumlar bünyesinde tematik konularda Çalışma Gruplarının veya Daimi Komitelerin kurulması önerilmiştir. Bu daimi komitelerin uzmanlık alanları aşağıdaki şekilde belirlenmelidir.

- a) Yeterlilikler ve beceriler
- b) Yaygın ve serbest öğrenmenin doğrulanması
- c) Yeterlilik türü belirleyicileri
- d) TYÇ'nin yönetimi
- e) TYVT
- f) Kalite güvencesi

TYÇ'nin uygulanması için kaynakların yeterliliği sorusu, görev/sorumlulukların ve TYÇ Dairesi kaynaklarının olası yeniden dengelenmesini de içerir şekilde gündeme getirilmiş olsa da, TYÇ için rollerin/sorumlulukların yeniden dengelenmesine gerek görülmemiştir.

Katılımcılar, sorumlu kurumların TYÇ'nin uygulanmasına ilişkin görev ve sorumluluklarını yerine getirecek kaynak ve kapasiteye sahip olduklarını belirtmiştir.

TYÇ Dairesinin MYK'dan bağımsız bir yapı olma potansiyeli hakkındaki soruya, farklı yanıtlar verilmiştir. TYÇ Dairesinin operasyonel olarak MYK'dan bağımsız bir yapıya bürünmesinin önemi katılımcılar tarafından vurgulanmakla beraber, böyle bir değişiklik için henüz çok erken olduğu ve bu konunun gelecekte tekrar değerlendirilebileceği belirtilmiştir.

Alt Sektörlerin Önemi

- Tanımlamada karışıklığa sebep olduğu için alan tanımlayıcılarının ismi sektör yeterlilikleri olarak değiştirilmelidir.
- Alt sektörlerin daha detaylı ve özellikli ancak TYÇ'nin genel standartlarına da uyan özgün standartları olmalıdır.
- TYÇ'nin süregelen önemi yükseköğretim çalıştayında vurgulanmıştır.

Öğrenci Temsili

- Sorumlu kurumlar ve öğrenenleri arasında daha güçlü bir iletişim kurulmalıdır.
- Avrupa ülkelerinde öğrenenler, UYÇ'ler kapsamında önemli bir rol oynamaktadır.
- TYÇ yönetim yapılarında öğrenci temsilcilerinin dâhil edilmesi için çaba gösterilmelidir.

Belgelendirme Sorunları

- Belgelendirme, işverenler tarafından kimi zaman zorlayıcı bir hal almaktadır. Belge zorunluluğu olmayan yeterliliklerde daha az başvuru yapılmaktadır.
- Belgelendirmeyle ilgili daha fazla bilgi/iletişim faaliyetine ihtiyaç duyulduğu dile getirilmiştir. Bilgilendirme faaliyetleri artabilir.
- Hedef, sadece belge sayısını artırmak değil, kaliteli niteliklere sahip istihdamı artırmak olarak belirlenmelidir.

İletişim Sorunları

- Dijital platformlara entegrasyon da bu noktada önemlidir. Sorumlu kurumlar, gelişmelerin sürdürülebilirliği açısından önemli olduğu için dijital dönüşüme önem vermelidir.

Genel Sonuçlar

Tematik Çalışma Grupları, sorumlu kurumlar tarafından oluşturulmalıdır. Sekreteryaya desteği, temaya/mevcut kaynaklara uygun şekilde, sorumlu kurumlar veya TYÇ Dairesi tarafından sağlanmalıdır. Bu grupların kapsamı ve çalışma yöntemleri tanımlanmalı ve kararlaştırılmalıdır. Her Çalışma Grubu, temaları/kapsamları ile ilgili olarak İstişare Etkinliği'nde dile getirilen konuları dikkate almalıdır.

TYÇ Kurulu, yeterliliklerin TYÇ'ye dâhil edilmesini ve TYVT'nin tam olarak uygulanmasını teşvik etmek ve koordine etmek için bir daimi komite veya çalışma grubu oluşturmaktadır.

Sorumlu kurumlar, Strateji Belgesi'nde belirlenen 4 ana önceliğin uygulanması konusunda TYÇ Kuruluna düzenli olarak rapor vermelidir.

TYÇ Kurulu, Avrupa uygulamaları ile uyumlu olarak, TYÇ yönetim yapıları içinde öğrenen temsilinin sağlanmasını değerlendirmelidir.

TYÇ Kurulu, İstişare Etkinliği'nde paydaşlardan gelen önemli geri bildirimler ışığında, sorumlu kurumların ve diğer ana paydaşların TYÇ uygulama faaliyetlerini nasıl daha aktif bir şekilde koordine edebileceğini değerlendirmelidir.

Cumhurbaşkanlığı Eğitim ve Öğretim Politikaları Kurulunun TYÇ Koordinasyon Kurulunda temsil edilmesi değerlendirilmelidir.

TYÇ Dairesinin kurumlar arası sorumluluklarının pekiştirilmesi için dairenin bağımsız işlerliğini artıracak planlı adımlar atılmalı ve MYK'dan görülür bağımsızlığı sağlanmalıdır. TYÇ Dairesinin MYK'dan ayrılması mevcut durumda öngörülmese de ilerleyen yıllarda bir seçenek olarak değerlendirilebilir.

Ekler

EK A: Durum Analizi - Temel TYÇ Gelişmelerinin Zaman Çizelgesi

	Karar/Eylem	Düzyey	Tarih
1	TYÇ Yönetmeliği'nin Resmi Gazete'de Yayımlanması	Bakanlar Kurulu Kararı	19 Kasım 2015
2	TYÇ Belgesi'nin Resmi Gazete'de Yayımlanması	Bakanlar Kurulu Kararı	2 Ocak 2016
3	TYÇ Yönetim Yapılarının Kurulması	Yönetmelik Hükümü	1 Mart 2016
4	TYÇ İstişare Meclisinin Oluşturulması	Yönetmelik Hükümü	27 Aralık 2017
5	TYÇ ile İlgili Usul, Esaslar ve Prosedürlerin Hazırlanması		
5.1	TYÇ Eylem Planı'nın Onaylanması	Yönetmelik Gereği TYÇ Kurulları Kararı	Eylül 2016
5.2	TYÇ Kalite Güvence Ölçütlerinin Belirlenmesi	Yönetmelik Gereği TYÇ Kurulları Kararı	Eylül 2017
5.3	Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde Yer Alacak Yeterliliklerin Kalite Güvencesinin Sağlanmasına İlişkin Yönetmeliğin Resmi Gazete'de Yayımlanması	Yönetmelik Gereği TYÇ Kurulları Kararı	25 Mart 2018
5.4	TYÇ İletişim Stratejisinin Onaylanması	Yönetmelik Gereği TYÇ Kurulları Kararı	Kasım 2018
5.5	Yeterliliklerin Türkiye Yeterlilikler Çerçevesine Dâhil Edilmesi Sürecinde Uygulanacak Usul ve Esasların Onaylanması	Yönetmelik Gereği TYÇ Kurulları Kararı	Kasım 2019
5.6	TYÇ'nin Uygulanmasına İlişkin Verilen Kararlar Hakkında Yapılacak İtirazlarda İzlenecek Usul ve Esasların Onaylanması	Yönetmelik Gereği TYÇ Kurulları Kararı	Eylül 2019
5.7	TYÇ Logosunun Kullanımına İlişkin Usul ve Esasların Onaylanması	Yönetmelik Gereği TYÇ Kurulları Kararı	Eylül 2019
5.8	TYÇ'ye Dâhil Edilecek Yeterliliklere İlişkin Ölçütlerin Belirlenmesi	Yönetmelik Gereği TYÇ Kurulları Kararı	Kasım 2019
5.9	Mevcut Yeterlilik Türlerinin Tespiti, Yeni Yeterlilik Türlerinin Belirlenmesi, Yeterlilik Türlerinin Güncellenmesi ve İptaline İlişkin Usul ve Esasların Onaylanması	Yönetmelik Gereği TYÇ Kurulları Kararı	Haziran 2020
5.10	Yeterliliklerin Güncellenmesi, Değiştirilmesi ve İptaline İlişkin Usul ve Esasların Onaylanması	Yönetmelik Gereği TYÇ Kurulları Kararı	Haziran 2020

6	TYÇ'nin Geliştirilmesi ve Uygulanmasına Yönelik Çalışmalar		
6.1	Türkiye Yeterlilikler Veri Tabanı'nın Kurulması ve İşletilmesi	TYÇ Kurulları Kararı	Kasım 2016
6.2	MYK Yeterlilik Türü Belirleyicilerinin Onaylanması	TYÇ Kurulları Kararı	Eylül 2018
6.3	MYK Kalite Güvence Belgesinin Uygun Bulunması	TYÇ Kurulları Kararı	Temmuz 2019
6.4	Yeterliliklerin TYÇ'ye Yerleştirilmesinin Başlaması	TYÇ Kurulları Kararı	Kasım 2020
6.5	YÖK Kalite Güvence Belgesinin Uygun Bulunması	TYÇ Kurulları Kararı	Aralık 2020
6.6	MEB Kalite Güvence Belgesinin Uygun Bulunması	TYÇ Kurulları Kararı	Aralık 2020
6.7	YÖK Yeterlilik Türü Belirleyicilerinin Onaylanması	TYÇ Kurulları Kararı	Aralık 2020
6.8	MEB Yeterlilik Türü Belirleyicilerinin Onaylanması	TYÇ Kurulları Kararı	Aralık 2020
6.9	MYK Yeterlilik Türü Belirleyicilerinin Güncellenmesi	TYÇ Kurulları Kararı	Aralık 2020
7	Tanıtım ve Rehberlik Dokümanlarının Hazırlanması		
7.1	TYÇ Terimler Sözlüğü	TYÇ Dairesi Kararı	Mayıs 2018
7.2	Öğrenme Kazanımları Yaklaşımı	TYÇ Dairesi Kararı	Ocak 2019
7.3	Yaygın ve Serbest Öğrenmelerin Doğrulanması Rehberi	TYÇ Dairesi Kararı	Ocak 2019
7.4	AYÇ Tanıtım Kitapçığı	TYÇ Dairesi Kararı	Temmuz 2019
7.5	TYÇ Tanıtım Filmi	TYÇ Dairesi Kararı	Ekim 2019
7.6	Kalite Güvencesi El Kitabı	TYÇ Dairesi Kararı	Nisan 2020
7.7	Öğrenme Kazanımları Rehberi	TYÇ Dairesi Kararı	Nisan 2020
7.8	TYÇ Mevzuat Kitapçığı	TYÇ Dairesi Kararı	Mayıs 2020
7.9	Kredilendirme Rehberi	TYÇ Dairesi Kararı	Aralık 2020
7.10	TYÇ Tanıtım Kitapçığı	TYÇ Dairesi Kararı	Aralık 2020
7.11	Yıllık Faaliyet Raporları ve Eylem Planları	TYÇ Dairesi Kararı	2016-2020
8	Yeterlilikler Veri Tabanı'nın Oluşturulması ve Uygulanması		
8.1	Türkiye Yeterlilikler Veri Tabanı'nın Oluşturulması	TYÇ Kurulları Kararı	Kasım 2016
8.2	Yeterliliklerin Türkiye Yeterlilikler Veri Tabanı'na Eklenmesi	TYÇ Dairesi Kararı	2016-2020
8.3	TYÇ Web Sitesi'nin Erişime Açılması	TYÇ Dairesi Kararı	Kasım 2019
9	AYÇ Referanslama		
9.1	Türkiye Referanslama Raporu'nun AB Komisyonuna İletilmesi	TYÇ Kurulları Kararı	30 Aralık 2016
9.2	TYÇ'nin AYÇ'ye Referanslanması	AYÇ Danışma Grubu Kararı	29 Mart 2017

EK B: TYÇ Paydaşları

ANA PAYDAŞLAR	İKİNCİL PAYDAŞLAR
<ol style="list-style-type: none"> 1. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI (MEB) 2. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU (YÖK) 3. MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU (MYK) 4. YÜKSEKÖĞRETİM KALİTE KURULU (YÖKAK) 5. TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ (TOBB) 6. TÜRKİYE ESNAF VE SANATKÂRLARI KONFEDERASYONU (TESK) 7. TÜRKİYE İŞVEREN SENDİKALARI KONFEDERASYONU (TİSK) 8. TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU (TÜRK-İŞ) 9. HAK İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU (HAK-İŞ) 10. TÜRKİYE DEVRİMCİ İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU (DİSK) 11. MEMUR SENDİKALARI KONFEDERASYONU (MEMUR-SEN) 12. TÜRKİYE KAMU ÇALIŞANLARI SENDİKALARI KONFEDERASYONU (KAMU-SEN) 13. KAMU EMEKÇİLERİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU (KESK) 14. TÜRKİYE YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI ULUSAL ÖĞRENCİ KONSEYİ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. CUMHURBAŞKANLIĞI STRATEJİ GELİŞTİRME VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI 2. ADALET BAKANLIĞI 3. AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI 4. ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI 5. ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI 6. DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI 7. ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI 8. GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI 9. HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI 10. İÇİŞLERİ BAKANLIĞI 11. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI 12. MİLLİ SAVUNMA BAKANLIĞI 13. SAĞLIK BAKANLIĞI 14. SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI 15. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI 16. TİCARET BAKANLIĞI 17. ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI 18. ÜNİVERSİTELERARASI KURUL BAŞKANLIĞI 19. AFET VE ACİL DURUM YÖNETİMİ BAŞKANLIĞI 20. AVRUPA BİRLİĞİ EĞİTİM VE GENÇLİK PROGRAMLARI MERKEZİ BAŞKANLIĞI 21. KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ İŞLETMELERİ GELİŞTİRME VE DESTEKLEME İDARESİ BAŞKANLIĞI 22. ÖLÇME, SEÇME VE YERLEŞTİRME MERKEZİ BAŞKANLIĞI 23. TÜRK AKREDİTASYON KURUMU 24. TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ 25. TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ 26. TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU 27. TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU 28. TÜRKİYE İŞ KURUMU 29. TÜRK DİŞ HEKİMLERİ BİRLİĞİ 30. TÜRK ECZACILARI BİRLİĞİ 31. TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ 32. TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ 33. TÜRK VETERİNER HEKİMLERİ BİRLİĞİ 34. TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ 35. TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ 36. TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ 37. TÜRKİYE DEĞERLEME UZMANLARI BİRLİĞİ 38. TÜRKİYE İHRACATÇILAR MECLİSİ 39. TÜRKİYE KATILIM BANKALARI BİRLİĞİ 40. TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ 41. TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ (TURMOB)

	<p>42. TÜRKİYE SERMAYE PİYASASI ARACI KURULUŞLARI BİRLİĞİ</p> <p>43. TÜRKİYE SEYAHAT ACENTALARI BİRLİĞİ (TURSAB)</p> <p>44. TÜRKİYE SİGORTA VE REASÜRANS ŞİRKETLERİ BİRLİĞİ</p> <p>45. TÜRKİYE TOHUMCULAR BİRLİĞİ</p> <p>46. TÜRKİYE ZİRAAT ODALARI BİRLİĞİ</p> <p>47. TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ (TÜSİAD)</p> <p>48. MÜSTAKİL SANAYİCİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ (MÜSİAD)</p> <p>49. TÜRKİYE ÜNİVERSİTELER SÜREKLİ EĞİTİM MERKEZLERİ (TÜSEM) KONSEYİ</p> <p>50. ÜNİVERSİTELER SÜREKLİ EĞİTİM DERNEĞİ</p> <p>51. EĞİTİM REFORMU GİRİŞİMİ (ERG)</p> <p>52. EĞİTİM VE GELİŞTİRME PLATFORMU DERNEĞİ (TEGEP)</p> <p>53. EĞİTİM VE KÜÇÜK SANAYİ DESTEKLEME VAKFI (MEKSA)</p> <p>54. MESS EĞİTİM VAKFI</p> <p>55. ÖĞRETMEN AKADEMİSİ VAKFI (ÖRAV)</p> <p>56. TÜRKİYE EKONOMİ POLİTİKALARI ARAŞTIRMA VAKFI (TEPAV)</p>
--	--

EK C: TYÇ'nin Tam Uygulanması için Gerekli Ana Eylemler Tablosu

Çalışma Alanı/Ana Eylemler	Başlangıç Tarihi	Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	Açıklama ve Çıktı
Öncelik 1(a): TYÇ'nin Tamamlanması/Zenginleştirilmesi				
Hazırlanması gereken çeşitli politika ve prosedürler (TYÇ Eylem Planı 17, 18, 19 ve 20 No'lu Eylemler)	Ç1 2021	Ç2 2021	TYÇ Dairesi	17 ve 19 tamamlandı ve onaylandı 18 ve 20 onay bekliyor
Kalan yeterlilik türü belirleyicilerinin tamamlanması	Ç2 2021	Sürekli	Sorumlu Kurumlar	Ana yeterlilik türü belirleyicileri tamamlandı ve onaylandı. Onaylanan yeterlilik türü belirleyicileri ise zamanla güncellenecek
Türkiye Yeterlilikler Veri Tabanı için Usul ve Esaslar	Ç1 2021	Ç2 2021	TYÇ Dairesi	2021'in ikinci çeyreğinde tamamlanması bekleniyor
Yıllık TYÇ Eylem Planı	Ç4 2021	Sürekli	TYÇ Dairesi	
Programları/Yeterlilikleri yeterlilik türü belirleyicileri ile uyumlaştırma	Ç1 2021	Sürekli	Sorumlu Kurumlar	Bu yeterliliklerin TYÇ'ye dâhil edilmesinin koşullarından biridir ve sorumlu kurumların yoğun çalışmasını gerektirmektedir.
Yeterliliklerin TYÇ'ye yerleştirilmesinin pilot uygulaması	Ç1 2021	Ç3 2021	Sorumlu Kurumlar/TYÇ Dairesi/TUYEP	TYÇ'ye yerleştirilen yeterlilik sayısı
Yeterliliklerin TYÇ'ye Yerleştirilmesi Rehberi	Ç1 2021	Ç2 2021	TYÇ Dairesi	
Yeterliliklerin TYÇ'ye yerleştirilmesine yönelik yol haritası	Ç2 2021	Ç4 2021	Sorumlu Kurumlar	Her sorumlu kurum tarafından hazırlanmalıdır.
Yeterliliklerin TYÇ'ye yerleştirilmesi sürecinin tamamlanması	Ç1 2021	Sürekli	Sorumlu Kurumlar/TYÇ Dairesi/TUYEP	MEB, YÖK ve MYK'nın temel yeterliliklerini ifade eder.
ÖNCELİK 1 (b): Kalite Güvencesi/Güçlendirme				
KG Belgesi hükümlerini uygulamak	Ç1 2021	Sürekli	Sorumlu Kurumlar	

TYÇ Strateji Belgesi

Çalışma Alanı/Ana Eylemler	Başlangıç Tarihi	Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	Açıklama ve Çıktı
ÖNCELİK 2: Erişim & İlerleme				
Önceki öğrenmelerin tanınması ve kalite güvencesinin sağlanmasına ilişkin usul ve esaslar	Ç1 2021	Ç2 2021	TYÇ Dairesi/TUYEP	
Yeterliliklere önceki öğrenmelerin tanınması yoluyla erişim sağlanması	Ç1 2022	Sürekli	Sorumlu Kurumlar	
TYÇ'de yer alacak yeterlilikler arasındaki yatay ve dikey geçiş ile kredi biriktirme ve transferine ilişkin usul ve esaslar	Ç2 2021	Ç3 2021	TYÇ Dairesi/TUYEP	
Yeterliliklerin kredilendirilmesi	Ç1 2022	Sürekli	Sorumlu Kurumlar	
ÖNCELİK 3: TYÇ'nin Uygulanması için Destek/Rehberlik/ Eğitim				
Kapasite Geliştirme: TYÇ Kurulu Üyeleri, Paydaşlar ve Yeterlilik Sağlayıcılar için Eğitim	Ç1 2021	Sürekli	TUYEP	
TYÇ Araç Seti	Ç1 2021	Ç2 2021	TUYEP/TYÇ Dairesi	
Sorumlu kurum personelinin kurumlar arasında iş süreçlerini incelemesinin sağlanması	Ç2 2021	Sürekli	TYÇ Dairesi/Sorumlu Kurumlar	
Sorumlu kurumlar ve TYÇ Dairesi arasında karşılıklı personelin değişimi/geçici görevlendirme	Ç3 2021	Sürekli	TYÇ Dairesi/Sorumlu Kurumlar	
ÖNCELİK 4: TYÇ'nin İçselleştirilmesi				
Politika/strateji belgelerinde ve yönetim toplantılarında TYÇ'nin uygulanmasının sürekli gündem maddesi haline getirilmesi	Ç2 2021	Sürekli	Sorumlu Kurumlar	
TYÇ'nin uygulaması konusunda dâhili daimi komiteler kurulması ve işletilmesi	Ç2 2021	Sürekli	Sorumlu Kurumlar	
TYÇ'nin uygulamasına ilişkin işbirliğine dayalı tematik Çalışma Grupların oluşturulması ve koordine edilmesi	Ç2 2021	Sürekli	Sorumlu Kurumlar	

TYÇ Strateji Belgesi

Çalışma Alanı/Ana Eylemler	Başlangıç Tarihi	Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	Açıklama ve Çıktı
TYÇ Uzman Havuzu oluşturulması	Ç2 2021	Ç4 2021	TYÇ Kurulu	
TYVT'nin daha etkin kullanılması ve işletilmesinin teşvik edilmesi	Ç1 2021	Sürekli	TYÇ Dairesi/Sorumlu Kurumlar	
GENEL: Uluslararası Boyut				
Türkiye Referanslama Raporu: Gözden Geçirme/Güncelleme	Ç3 2021	Ç2 2022	TYÇ Dairesi/TUYEP	
Türkiye'nin çeşitli uluslararası göstergelerdeki performansını iyileştirmek için uyumlu bir yaklaşım geliştirmek	Ç2 2021	Sürekli	Sorumlu Kurumlar/TUYEP	Avrupa/Küresel Kalite Envanterleri, Bologna Süreci Uygulama Raporları, PISA vb. içerebilir.
Türkiye Yeterlilikler Veri Tabanı'nın Europass Portalına Bağlanması	Ç1 2021	Ç2 2021	TYÇ Dairesi	
GENEL: İletişim/Kamuoyunu Bilgilendirme				
TYÇ İletişim Stratejisi'nin uygulanması	Ç1 2021	Sürekli	TYÇ Dairesi	
TUYEP İletişim Stratejisi'nin uygulanması	Ç1 2021	Ç4 2022	TUYEP	
Diploma ve yeterlilik belgelerinde TYÇ seviyelerinin/kredilerinin belirtilmesi	Ç1 2021	Sürekli	Sorumlu Kurumlar	
Yeterlilikler hakkında halka açık bilgiler	Ç1 2021	Sürekli	Sorumlu Kurumlar	
Yeterliliklerin TYVT'ye eklenmesine ilişkin modellerin iyileştirilmesi	Ç3 2021	Ç4 2021	TYÇ Dairesi/Sorumlu Kurumlar	
GENEL: İşbirliği				
TYÇ uygulamasının yeniden koordinasyonu ve gözden geçirilmesi	Ç1 2021	Sürekli	TYÇ Kurulu/TYÇ Dairesi	
2. TYÇ Eylem Planı'nın hazırlanması	Ç1 2021	Ç2 2021	TUYEP/TYÇ Dairesi/Sorumlu Kurumlar	

TYÇ Strateji Belgesi

Çalışma Alanı/Ana Eylemler	Başlangıç Tarihi	Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	Açıklama ve Çıktı
TYÇ Dairesinin bağımsız rolünü geliştirmek ve bunu web sitesinde/belgelerde yansıtmak için planlı adımlar atılması	Ç2 2021	Sürekli	TYÇ Kurulu/TYÇ Dairesi	
TYÇ'yi gözden geçirme/güncelleme/genişletme				
TYÇ dokümanlarının gözden geçirilmesi/revizyonu (TYÇ Belgesi, TYÇ Mevzuatı, KG EI Kitabı, İletişim Stratejisi)	Ç4 2021	Ç2 2022	TUYEP/TYÇ Dairesi	

Not: Bu tablo, 2. TYÇ Eylem Planı (2021-2024) kapsamındaki dönemden önce tamamlanması muhtemel/tamamlanabilecek olanlar da dâhil olmak üzere, TYÇ'nin tam olarak uygulanması için gerekli Ana Eylemleri özetlemektedir.

Bu tablonun, 1. TYÇ Eylem Planı'na benzer alt eylemler de dâhil olmak üzere daha ayrıntılı bir Eylem Planı'nın geliştirilmesi için temel oluşturması amaçlanmıştır.

"Sorumlu Birim", eylemi gerçekleştirmek için ana sorumluluğu belirtir. Çoğu durumda resmi sorumluluk TYÇ Kurulu veya TYÇ Koordinasyon Kuruluna aittir.

EK D: TYÇ Strateji Belgesi İstişare Etkinliği Gündemi

25 Mart 2021 Perşembe

Saat Aralığı: 10.00 – 16.15

	Giriş ve Kullanıcı Ayarlarının Test Edilmesi
10.00-10.10	Açılış ve Etkinliğin Tanıtımı
10.10-10.30	Açılış Konuşmaları
10.30-11.00	TYÇ Strateji Belgesinin Sunulması (TYÇ Dairesi)
11.00-11.15	Mini Ara
11.15-12.30	1. Çalıştay: Sorumluluklar ve Yol Haritası TYÇ'ye Yönelik Görev ve Sorumluluklar, Uygulama Örnekleri ve Yol Haritasının Sunulması (TYÇ'nin ana paydaşları MEB, YÖK, MYK ve YÖKAK temsilcileri)
12.30-13.30	Öğle Arası
13.30-14.45	2. Çalıştay: Öncelikler 1) Öncelik 1(a) TYÇ'nin Tamamlanması/Zenginleştirilmesi 2) Öncelik 1 (b) Kalite Güvencesi/Güçlendirme: Kalite Güvence Belgelerinin Uygulanması 3) Öncelik 2: Erişim ve İlerleme 4) Genel: Uluslararası Boyut
14.45-15.00	Mini Ara
15.00-15.45	Genel Oturum – İstişare Soruları: Değerlendirme
15.45-16.15	Özet ve Taslak Sonuçlar